

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка
Факультет іноземної та слов'янської філології
Лабораторія літературного краєзнавства
Сумська організація національної спілки письменників України

СТУДІЇ

Суми 2021

УДК 821.161.2-1/-3(477.52(06))
С 88

*Рекомендовано до друку рішенням вченої ради факультету іноземної та
слов'янської філології
(протокол № 4 від 28 жовтня 2020 р.)*

С 88 Студліт. Художні твори учасників обласного творчого конкурсу.
Поезія. Проза. / Упор. Н. Кириленко. Суми, 2021. 68 с.

До збірки ввійшли твори учасників щорічного обласного творчого конкурсу «Студліт» у номінації поезія та проза, що проводився на факультеті іноземної та слов'янської філології спільно з Сумською організацією національної спілки письменників України.

Книга розрахована на широке коло читачів, студентів, учнів.

УДК 821.161.2-1/-3(477.52(06))

© Вид-во СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2021

ЗМІСТ

ПОЕЗІЯ

Назар Бережний.....	4
Олена Ковтуненко.....	6
Вероніка Замошнікова.....	8
Вікторія Тарасенко.....	9
Родіон Скобліков.....	10
Аліна Зякун.....	13
Тетяна Романюк.....	14
Ангеліна Ляшко.....	15
Анастасія Якубовська.....	19
Марія Загарія.....	21
Тетяна Кладько.....	28
Максим Мілько.....	35
Мар'ян Пасічник.....	36
Олег Пластун.....	43
Анна Швець.....	51
Анна Чмутенко.....	51
Любов Гончаренко.....	52
Анатолій Гончаренко.....	54

ПРОЗА

Аріна Столбцова.....	56
Емма Ніколетта Серсел.....	58
Владислава Кудельник.....	64
Каріна Смик.....	65
Аліна Худенко.....	66

ПОЕЗІЯ

Назар Бережний

ДЕ ЖИВЕ МОЯ КРАЇНА

Де живе моя країна?
Де верба і де калина,
Де пташата навесні
Голосні несуть пісні.
Де мій милий, рідний край?
Де пшеничний небокрай,
Де стежки ведуть додому,
Проганяють лиху втому.
Де тополі – дві свічі
Майорять комусь вночі,
Де на білім рушникові
Вишиває мама долю.
Де живе моя країна,
Моя ненька Україна?
У серцях палких вона
Хлібом й сіллю пророста.

ПАДОЛИСТ

Листопад, листопад. Падолист
На долоні кленовий лист.
В нім все золото, всіх віків
Впало з неба на мій поріг.
Прочитаю прощальний лист.
Він – як пісня сумна: “Колись
Ти пізнаєш ціну життя,
Швидкоплинність людського буття”.
Падолист, падолист. Листопад.
Золотий кленовий парад,
Струнна пісня осінніх дощів,
Сонний шепіт лісів і полів.
Догорають свічки дерев.
Ще палаєш, живий, не вмер!
Твоє серце в долонях тремтить,
Зупиняє у вічності мить.

ХАМЕЛЕОН

Комунікабельний, мобільний,
У ногу з часом завжди йде.
На лабутенах повза стильних,
І сріблом їсть, із срібла п'є.
Як бачить – навкруги розруха,
То й він сіреньким враз стає.
Баньки випучує і слуха,
Із шафи капці дістає.
А як оточення серйозне,
Скоріш міняє гардероб.
Це в нього в генах, підсвідоме –
На всі випадки свій дрескод.

КОЛИ НЕ СТАНЕ СЛОВА

Коли не стане слова, почнеться зорепад,
Не стане світла. Зникне небо,
І змовчить німота, як кат...
Коли не стане слова, ніхто не буде жити й спати.
Висохнуть нації до самого коріння,
Бо забудуть, як їх звати.
Коли безцінне слово знеціниться в твоїй кишені,
Забудеш, хто ти. Закриєш очі,
І вибухне воно в твоїх легенях.

ВОРСКЛА

Ворскла-річка рідна плине понад лісом,
Омиває плавно сиві береги.
Ворсклі-річці дивний сон узимку сниться:
Мчать по ній велично славні кораблі.
Так й засне в обіймах хуртовини й снігу,
Казку лісу слухать буде до весни,
Лиш рибалка ранній якось її збудить,
Та рипіння й скрегіт наших ковзанів.
Навесні пробудить спів пташа малого,
Паперовий човник важно пропливе,
Напишу на ньому месидж всьому світу:
Україно рідна! Я люблю тебе!

***

Ви, головне, навчіть дітей літати,
у світі мрій, рожевих, гомінких
Не забувайте їм щодня сказати,
Як тепло й щиро любите ви їх.

А ви навчіть дітей завжди любити,
Такий цікавий світ сюрпризів й мрій,
І з оптимізмом жити, і радіти,
В житті медовім, казці чарівній.

І поки виростуть – ніколи не чекайте,
Знаходьте час для тих розмов простих,
Якщо турбує щось – ласкаво запитайте,
Знаходьте час для митей ось таких.

Їм так важливо, щоби їх почули,
Для них ви світло, промені тепла,
Їм так важливо, аби ви збагнули,
Що прийде знов омріяна весна.

І не потрібно їх життя ліпити,
Вони дорослі, можуть обирати.
Багато що побачать вони в світі,
Та ви навчіть душею їх літати...
Ви подаруйте їм свої батьківські крила,
Навчіть їх берегти, та й цінувати.
Якщо можливо це, то дайте їм надію,
І хай летять, вам їх не наздогнати...

***

А можна я залишуся собою?!
Без пафосу чи мудрих яких слів.
Наївною, веселою, живою.
Із вогником в очах, що так радів?

А можна просто я залишуся собою?!
Без ненависті, зла і без журби.
Станцюю вальс в обіймах тих весною.
Погляну на сади всі ті рясні.

А можна я залишуся собою?!
Дитиною малою назавжди.
Натхненною, можливо, неземною.
І теплою в страшенні холоди.

А можна я залишуся собою?!
За це моє бажання не судить.
Як не така – обходьте стороною.
Як не така – то просто відпустить.

***

Я пам'ятаю наше тепле літо,
У полі річки дзвін і небо осяйне...
Ті польові, оті прекрасні квіти,
Якими ти порадував мене.

Червоні маки і ромашки білі,
Ще й сонце, що з тобою нас пекло...
А ще волошки гарні, сині-сині,
Що лоскотали там моє чоло.

Ти знаєш, вже давно настала осінь...
І день у день ще ллють теплі дощі.
А в пам'яті моїй чомусь і досі
У зорях небо й квіти польові...

***

Зустрітися з друзями – свято,
Обійми, печиво, чай...
Ніколи не будуть мовчати,
Та й що заманеться – питай.

Ось зібрались ми знову разом,
В добру пору і гарний час,
Позабули давно вже образи,
Вогник дружби у нас не згас.

Тут все просто, усе як потрібно,
Ми знайомі з дитинства, давно,
І нехай капа дощик так дрібно,
Зберемось, та й підемо в кіно.

І нехай розривається небо,
Коли сонечко грає в душі,
Зустрічатись частіше нам треба,
Поки стежки не змили дощі.

Вероніка Замошнікова

***

Я все ще вдома.. У своєму ліжку..
Навкруги тихо. Все вже, мабуть, спить.
Дивлюсь в вікно і споглядаю нишком,
Чи ще одну нам вдасться ніч прожити?..

Аж гул гармат.. на сходах метушня.
У паніці збирають сумки,
Тривогою кричить мале дитя,
А нас про смерть не покидають думки.

“Ще зовсім трохи.. скоро все скінчиться,
Все буде добре, буде час і наш.”
Так каже всім старенький чолов’яга,
який у сорокових ледь не вгас.

Він це пройшов. І знову все вбачає,
Як безпощадно мліють молоді..
Війна.. чи в неї совісті немає?
За що страждають ті, хто ще й не жив?

“Нам треба запалити нові зорі,
Старі давно сховались в ліхтарі.
Але тепер і небо не прозоре,
Тепер і простору потрібні лікарі.”

Це все старий. Він має з чим рівняти.
Він знає правила життя.
Але за що, за що людей карати?
За що їх позбавляти майбуття?

Черствий.. жорстокий.. кровожадний ..
Немає серця і нема душі.
Це ворог. Він є безпощадний,
Але і ми не віддамо землі.
Нітрохи.

***

Іронією долі ми знову зустрілися.
Раптово спіткнулись поглядами
І просто стояли й дивилися.
Дивилися у зоряне небо надій.

Так, я бачила сяйво на кінчиках його вії.
І мені хотілося пірнути в нього з головою,
Аби нарешті відчути смак шаленого двобою,
Уже не першого за своє все ще не спіймане щастя.

Ліхтар автомобіля намалював нам нічне сонце.
Я заглядала в його очі,
А він.. ніби відчиняв одне за одним віконця
у затишне щасливе майбутнє,
Наше сумісне прийдешнє.

Ще довго мої підбори шли поруч зо мною.
Ще довго мої ноги відчували потертий асфальт.
Ще довго ми були щасливі,
А щастя – було людяним.

Вікторія Тарасенко

***

У спогадах моїх тебе ніколи не знайти,
У натовпі вже припинила виглядати.
В твоїх словах тепер ні нотки теплоти,
В моїх – ні мстивості, ні жалості від втрати.

У моїм серці там, де ти, давно печать стоїть,
Твоїм рукам мене уже не обіймати.
Пробач мене, що обіцяла не простить,
Пробач, що не змогла всього тобі сказати.

***

Я не хочу думати про "завтра"
І, тим більше, пам'ятати "вчора".
Я бажаю жити лиш "сьогодні" й "зараз",
І так хочу тебе цілувати до оскоми.

Я не хочу чути ні про те, як треба,
Ні про те, хто й як кому пасує...
Ризикнути, щоб лишитися щасливим,
Крок зробити, щоби дійсно бути.

***

Нові захоплення, нові безсонні ночі,
Нова, (ти вдумайся) лише твоя весна.
Така безмежно ніжна, особлива,
Прийшла з тобою, знов мені зірвавши дах.

І перші дні із сонячним промінням,
І краплі теплого весняного дощу –
В твоїх очах я віднайшла все вічне,
Саму себе і навіть цю весну.

Родіон Скобліков

ТА Й ДОСІ ДО ТЕБЕ ПОВЕРТАЮ...

Та й досі до тебе думками повертаю,
Чи то вже рецидив тієї ілюзії-конвульсії,
Хай там що, та я час вже давно не рахую,
Згадую нас, лежу, наче в передсмертній агонії.
Згадую все про нас тихо наодинці,
Як нам незабутньо добре разом було тоді,
Неначе пара ми з тобою на обкладинці,
Нашої з тобою книги, яка могла вийти в світ.
Але лишились від неї лише спогади,
З тобою ті самі на пам'ять відео та фото,
Всі вони – єдиного пазлу фрагменти,
Неповторного, хоч думав, що нескінченного.
Безперестанку сторінки цього альбому гортаю,
Лишилось лише найсвітліше, що з нами було,
З цими спогадами чи крила маю, чи наглухо зникаю,
Проте, все це великий слід всередині відкарбувало.
Чи, може, вже знову кажу якусь маячню,
Яка, може, й не має сенсу, але й досі живе,
В яку я всією душею, як і ти колись, вірю,
Що десь в майбутньому і у нас Harry End буде

А так, лишилося від нас лише надії згарище
Та той альбом, який щоразу про нас нагадує,
Стає з одного боку тепло, а з іншого – боляче,
Бо, лишилися ми лише в спогадах і ніде більше.
Хоч всередині й лишилися ті рани та лід,
Та, при згадці про тебе все зникає, ніби вперше,
Як в той день, коли були ще ледве знайомі,
Та ставали ріднішими з тобою щодня ми все більше.
Від цього й ставало на душі все тепліше,
Навіть не знаючи, що могло чекати згодом,
Почуття – все вище, а падати – все боляче,
Цей урок засвоїв, але вже – занадто пізно.
Я лише одного не можу зрозуміти,
Чи в тебе було до мене так само, чи то я вже настільки сліпий,
Аж так, що я й досі не можу це відпустити,
Певно, частками один для одного життів давно стати встигли.
Хай там як, це все вже думки та спогади,
Все їх гортаю в пам'яті та за всім про нас ридаю,
На шмаття розірваний, на уламки розбитий,
Та й досі до тебе думками повертаю...

НОВА СТОРІНКА

Ось і настала довгоочікувана весна
Пора, коли все навколо оживає,
Так, очевидно, це нова життєва сторінка,
Яку заповнити кортить давно вже.
Заповнити новими кольорами, подіями
Та так, щоб запам'яталось надовго,
Хочеться, щоб все запахло змін квітами,
Та щоб весна була і всередині також.
Проте, й досі відчувається трохи холодок,
Напевно, це наостанок легенький подих зими,
Може й так, але відчувається він незвичайно,
Бо проймає душу всю до останньої клітинки.
А, може, то вже нашої з тобою історії епілог,
Де по різні боки прірви, мов барикади, і я, і ти,
Мила, хоч я і не вірю, що все вже завершено,
Але, визнаю, що час ламати створені собою ґрати.
Але все одно не розумію, чому воно тут знов,
Щодня це доймає, доводить до ручки,
То горю, то мерзну – та, болю не чути вже давно,
Знаю, бо вже звук до цієї вбивчої рамки.

Без всякого сумніву, ти мені небайдужа,
Але, в тому то і справа, що почуттям зарано віддався,
Щоразу вирувала то хуртовина, то пожежа,
Тим самим, – радів та злітав, або падав та ламався.
Поступово закопуючись в цю здогадок яму,
Я лише те й робив, що нищив себе на всіх фронтах:
Себе ними доводив, лишаяючи обвуглену руїну,
Тим самим – ставав неначе камікадзе в твоїх очах.
Знаєш, у всьому, що було, нема твоєї провини,
Хоча, в будь-якій історії – обидві сторони винні,
Певен, в ній зібрані різні з нами моменти,
Та, її сторінки назавжди залишаться в нашій пам'яті.
Але, це далеко не означає, що це вже кінець,
Бо, завжди після крапки існує неминуче продовження,
І неважливо, яка історія та яку герой має роль
Рано чи пізно, новий розділ чекає свого народження.
Та, хай там як, все невпинно змінюється,
Щось минуло – після цього кінця життя нема,
І я вірю в те, що хай там що б не траплялося,
Після зими завжди обов'язково приходить весна

БОЛЯЧЕ, АЛЕ ГОТОВИЙ ВІДПУСТИТИ

Ти знаєш, моя мила, я ніколи не думав,
Що могли з тобою до такого дійти,
Навіть в снах собі, повір, не уявляв,
Що доведеться мені тобі це сказати.
Не знаю, чи читатимеш ти це послання,
Напевно, ця душа – вже вирва, льодом закута,
Яка, може, вже не чекає спасіння,
Зранена, обшарпана, за тобою спрагла.
Знаєш, я вже не уявляю, що з нами коїться,
Певно, у тебе зараз, люба, все так само,
Чи, може, все якраз навпаки – не вкладається
В голові й досі через усе це дуже довго.
Були думки, що насправді між нами кохання нема,
Але, віра в протилежне закувала в свої кайдани,
Стискала мене чимдужче, спокою позбавила,
І так щодня – повністю змінила, тим самим.
Повір, я не хотів тебе цим від себе відлякати,
Але чи то так сталося, чи повинно було так,
Не знаю, був би шанс все назад повернути,
Було б класно, але життя – це далеко не кіно.

Я, дійсно, не хотів тоді прокидатися,
Бо смак нашого з тобою сну такий п'янкий,
І, в реальність не хотів повертатися,
Заганяючи нас на той міст між нами крихкий.
Про тебе думками весь цей час хворів,
Та, щиро гадав, що хворіла мною і ти,
Але, очевидно, що в твоїх очах я лиш себе губив,
Так, мовчати я не став, і за це змушений платити.
Той факт, що нас пов'язує лише дружба,
Повір, я це визнав, мила, вже давно,
І, певно, побиватися не варто було так,
Це я зрозумів, але, все-таки, надто пізно.
Так, що було між нами вже не повернути,
Склеїти нас наново ніяк не вийде, певне,
Минуле наше нам вже ніяк не переписати,
Але, незважаючи на це, я тобі щиро за все вдячний.
Я дійсно щасливий, що в моєму житті ти є,
І, я не брешу, я не хочу тебе як друга втрачати,
Та, хай там як, згасло воно чи надалі житиме,
Але, заради нашої дружби, я готовий кохання до тебе відпустити...

Аліна Зякун

***

Осіньне листя відлітає,
Пожовкле на землі лежить.
В душі моїй любов блукає,
І спомини волають – мить.
Вони не йдуть і не зринають,
А саме так, – вони кричать!
І голос болі розриває,
І де кінець цього – не знають.

***

Вона не приходить даремно –
Юності мила печаль,
Часом крокує таємно
У твій замріяний край.
Вона не блукає по світу
Десь по безоднях пустих.
Плід її кращого цвіту
У серці мовчить до пори.

Вона не марнує хвилини,
Снучи їх кудись в забуття.
І прийде погожої днини,
Вернувши твій світ до життя.

Тетяна Романюк

***

Мій рідний краю, мій куточок в світі,
З тобою перейшли багато перешкод.
Втопаєш ти в вишневім цвіті,
У цвіті райських насолод.

Україно моя, мати рідна,
За тебе гинуть безліч світлих душ.
Свобода нам життєво необхідна,
І командир лунає: «Кроком руш!»

Душа болить за тебе, Україно,
Та замість сміху чути гіркий плач.
І заспівають люди солов'їно,
І піде геть непроханий палач.

***

Життя – це пара мерехтінь,
Та світ цього не розуміє...
Пусті ці люди, наче тінь,
Пусті їх душі, вже ніхто не мріє.

Вони цураються тебе,
Якщо ти маєш іншу думку.
І темрява тобі шкребе
В душі глибоку цю задумку.

***

Вона любила холодну каву,
І зранку бігти до метро.
Кожен день вона грала виставу,
Ввечері дивлячись на Дніпро.

Вона хотіла бути, як води,
Що тихо пливуть уночі.
Вона просто хотіла свободи,
Для неї – це щастя ключі.

Вона любила читати Шекспіра,
Любила писати вірші.
Її вбивала власна довіра,
І завмирили слова на душі.

Діставши клаптик паперу,
І написавши перші рядки,
Розпочала вона нову еру,
Можеш казати: «Це вигадки».

Набридло мовчати, набридло кричати,
Набридло завжди стояти в тіні.
Вона почала просто писати,
Писала слова, що є на душі.

І навкруги все різко затихло,
Злетіла душа крізь вікно.
Лиш мить – і навіки все стихло,
Накриє все чорне сукно.

Ангеліна Ляшко

***

Як було вийду в поле, надихатись не можу:
Ромашки і волошки, колосся запашне.
Отак би й жила вічно, вдихаючи повітря
Та раптом тее поле, зруйноване було.

Хто в цьому винен? Не знаю, що казати.
Чому моя країна запеклий бій веде?
Чому зруйновані два міста величезних?
Чому могили безіменні є?

Як зимувати їм, там без тепла і даху?
Що їсти і куди дорога поведе?
О, Боже милостивий, дай благословення,
Хай ворог вже до пам'яті прийде.

Бо хочеться зростати: у злагоді та мирі,
Закінчити навчання, отримати диплом,
Ходити на роботу, мати свою родину,
У теплій хаті взимку, їх зігрівають теплом.

Нехай же під вікном росте калина,
А запашна хлібина – на столі лежить.
Нехай усім докаже Україна,
Що прагне вона лиш у мирі жить.

БІЛЬ ЗА СВОЄ КОРИННЯ

Моя мама родом із Луганська
В неї кожен день душа болить.
Як же рідні, що на тій землі zostались
Зможуть горе теє пережити?
Що немає світла, то води немає.
Закриті крамниці, транспорт не іде.
Небо уночі світиться зорею,
А біля Щастя бій іде.
А як ніч, за сумки – і в погріб ідуть спати
Наче полонені, що у таборах
Іншої дороги в них на жаль немає
Поки ворог на землі у нас.
Чоловіки нашої країни
Землю нашу боронити Вам,
Ну, а ми благатимемо Бога
Повернутися в родини Вам.
Нащо забирать життя в людини?
Якщо ти його їй не давав?
Нащо причиняти біль родині,
Існування котрої не знав.
Схаменіться люди, я благаю
Це ж Вам не комп'ютер, де є п'ять життів.
Бог одне життя у нас вселяє,
Його ціную й хочу зберегти.

ЯК ХОЧЕМ МИРУ МИ

О Боже, як це сталося!
Народи рідні два
Отак бо посварилися
І сталася війна.
Чи за таке боролись ми?
Пліч-о-пліч Ви і ми?
Все прагнули ми миру,
А досягли війни.
Як жити рідним, друзям
У рідній стороні.
Як колисать дитину
І не відчувать війни.
Не знає люд кого просить,
Кого і як благать.
Простого миру нам усім
І затишку надать.
Бієць, солдат чи захисник
Будь мужнім, мудрим будь.
Позаду діти, матері –
Всі перемоги ждуть.
Отож в окопі лежачи
Згадай свою сім'ю,
Згадай про Україну,
Про землю рідную свою.
Згадай, чого навчали
Зберись і покажи,
Щоб вороги вже знали
Як прагнем миру ми!!!

ЛИСТ СОЛДАТУ

І знову пада пухнастий сніг,
А хлопці ідуть на війну.
А у теплій хаті у нас буде ялинка
А ваша мабуть в бліндажу.
Стоїш ти в окопі по пояс в землі
В окопі здається день роком тобі.
Ялинки усі одягнуть іграшки
У тебе бієць «іграшки» на собі.
Біля ялинки скачуть малі
В окопі тупочать ноги твої.

Вночі в нас засяють бенгальські вогні,
Нажаль тобі ворог присвітить вночі.
Тріщить мороз, а сніг мете
Це новий рік до нас іде.
Дозвольте всіх Вас привітати
Тепла й везіння побажати.
Якщо забуде про Вас влада:
Парламент, навіть президент
Народ простий Вас не забуде –
Ізчерпано цей інцидент.
Хай Бог Вас з неба береже,
А янгол три життя дає.
За Вас ми кулачки тримаємо –
І з перемогою чекаємо.

***

Святий Миколайчик, прошу я тебе
Дай сили, здоров'я та спокій
Щоб в нас на Україні затихла війна
Й не чути відлуння та охів.

Щоб діти росли і раділи життю
У школах навчались добротних
Нехай не приходить нещастя в сім'ю
Святий Миколайчик, я хочу.

Я хочу рости в Україні своїй
Пишатись своєю ріднею.
А рідні – це школа та друзі мої
Й святий Миколайчик зі мною.

Прочу я тебе Миколайчик святий
Не дай загубить Україну.
Щоб ми в ній зростали та йшли у життя
У нашу єдину Україну.

Нехай вона буде для нас всіх взірцем
Могутня та рідна Україна.
Щоб ми в ній зростали веселі й дзвінкі
Як синій дзвіночок на нивах.

Щоб сміх наш лунав і танок розквітав
В костюмах квітучих українських.
Щоб ми вишиванку оділи свою
Й гордились, які ми співучі.

Святий Миколайчик, прошу я тебе
Не дай загубить Україну.
Гордися ти нами, а ми не дамо
Зганьбити вкраїнську родину.

МОЯ УКРАЇНО

Моя Україно, тебе я люблю.
За тебе миленька, на все я піду.
Мені до вподоби колосисті поля,
Де на стеблі є багато зерна.
Де море волошок і трав,
І сонце пекуче, а може туман.
Як оком окину, усе мені любе,
тому молю бога – нехай все так буде.
Нехай вранці співа соловей
А мама як завжди годує свиней.
А я за портфелик і в школу піду
За це Україно – тебе я люблю.

Анастасія Якубовська

ІСТИНА

Я стою біля прірви й не знаю,
Чи минеться, чи може піти..
У думках своїх все проклинаю...
Але в чому винні вони?
Ми живемо у брудному світі:
Усі друзі і є вороги.
Але зараз чекаю я миті,
Коли придуть на поміч боги.
Я не знаю, що далі робити.
І не знаю, як зміниться час.
Незмінне одне – треба жити,
Щоб боги не цуралися нас.
Хто я?
З приходом сонця ожива земля
Прокинушись, не встиг відкрити очі,
Щодня, щоранку думаєш, хто я?
Й бентежить це питання до сліпої ночі.

А зранку знову, знову в сірій день
Нещасне «хто я?» так і не минуло,
Думка – патрон, а ти – мішень
Завжди так в цьому світі було.

РІДНОМУ

Татусю, тато, таточко,
Явись хоча б вві сні.
Промов: «Моя ти донечко,
Прийду я навесні».
Скажи, що так кохаєш, скажи, що не забув
Та іноді шкодуєш, що час уже минув.
Ти так змінився, таточко... колись цей світ любив.
Поставлю тобі питання: «Себе ти не згубив?»
Чи не згубив, як маму, яка співає пісні
Й щоразу вечорами втрачає думки ясні?
Шепни мені на вушко
Та обіймами заспокій,
Скажи: «Не вір дічиськам.
Я тут. Я поруч. Твій».
І очі знов засяють,
Весь біль умить мине.
Татусю, тато, таточку,
Кохаю я тебе!

***

Садок вишневий коло хати
Й хрущі над вишнями гудуть
Та не співають вже дівчата –
Змінився час уже мабуть.
Немає й вишні вже тієї,
Немає пісень і казок.
Забула молодь вже про неї,
Й Тарас Шевченко не зразок
Хіба ж це мода – щось уміти,
Пізнати всі кутки далі?
Не в моді зараз щось любити,
А особливо – це вірші.
Нова епоха. Що за нею?
Радість і біль? Чи пустота?
А як людина може бути нею?
Як відсиріла вже душа?!

Це ХХІ вік, на жаль, не казка:
Людей змінили всі страшні часи.
На кожного надіта зараз маска,
А що за нею – знаємо лиш ми.
Садок вишневий вже не коло хати,
Хрущі над вишнями тепер не загудуть.
Не заспівають ті, старі, дівчата...
На жаль, змінився час уже мабуть.

Марія Загарія

***

Пролітали хвилини, наче білі лілеї,
Від моєї хатини, від моєї журби,
Вже від мене далеко, дуже-дуже далеко,
А вони все летять навкруги.

Ох, мої ви лілеї, чом розквітли так рано?
Чом вас вітер сюди аж приніс?
Пелюстками тулились до мене старанно.
Так боялись потрапити в ліс?

Білокрилі мої ви, з вами я поділюся:
Маю скарб я від мами,
І немає йому вже ціни.
Той дарунок – то мова,
Вона невблаганна, милозвучна,
чарівна, як неньки-України сини.

Моя мова завзята, щира, ніжна, привітна,
Колискова й духмяна, як жовті лани.
Ще вона солов'їна, калинова, тендітна.
Нелегкий шлях пройшла крізь віки.

Мої любі українці, бережіть рідну мову,
Не цурайтесь її, полюбіть, говоріть.
А вона возвеличувать буде вас знову.
Крізь усі негаразди щохвилини її бережіть!

***

Через те мені гірко на серці,
Що злодії ввірвались в наш дім.
І грабують тебе, УКРАЇНО!
І сміються над горем твоїм.

Ти боролась за волю, свободу,
Та спіткала неждана біда:
У хатинку козацького роду
Тихо стукає підла війна.

Рідна, мила моя Україно,
як же прикро буває тобі,
То на півдні убили дитину,
То на сході лежать всі в журбі.

Розривають тебе, що аж страшно,
Не в чужім, а у ріднім краю!
На коліна кладуть бідолашну,
Зберегти як же єдність твою?

Ти тримаєшся, горда й відважна,
Незалежна моя, потерпи.
У солдатів хоробрість відважна –
Не дадуть у неволю степи.

Хоч потрохи, поволі настане
Мир на нашій українській землі.
Більш ніколи на брата брат не повстане,
Ти за волю віддала роки немалі.

***

Пишаюсь тим, що з роду українка,
Коріння моє давнє як земля.
Я донечка держави, я – стеблинка,
Що гордо собі вгору пророста.

Щаслива, що живу на Україні,
Де синьо-жовтий прапор виграє.
Вклоняюся і дякую родині,
Що ця любов до Батьківщини є.

Моя країно, дорога й рідненька,
Мені так мила вся твоя краса.
Ти моя гордість, ти мені як ненька,
Що у дитинстві ніжно колиса.

А твоя пісня так чарує серце,
Та, що над рідним краєм весело бринить.
В ній сила духу, як живе джерельце,
У небі вільним птахом майорить.

Моя державо, скільки вже пройшла ти
Шляхів нелегких за своє життя,
Пролиту кров у пам'яті не стерти,
Ти нескоренна йдеш у майбуття.

Цвіти, моя державо, у садах вишневих,
І гамором нехай наповниться земля.
Сповита у віршах ти кобзаревих,
Я – українка, я – твоє дитя.

***

І всі ваші правила для мене – ніщо.
Живу за принципом:
Я – або ніхто.
У цьому світі всі жорстокі.
Кажуть, що тоді менше мороки.
А як же людяність, а почуття?
Хм... ну а навіщо?
Головне – життя!

Та схаменіться, людоньки, уже,
Мені ж за всіх у грудях аж пече.
Досить у злиднях і грубості жити,
Ціле століття за щастям тужити.

Прошу, піднімайтеся гордо з колін,
Ось, чуєте: вранішній дзвін?
Та ви ж розумні, мудрі люди,
І з-поміж вас ще й геній буде.
Пора боротися за свою незалежність,
і бачити в усьому красу й безмежність!

***

Кожна травинка і кожна тваринка
Хоче і щастя, і ласки, й тепла.
Їй необхідна любові жаринка,
І хоч краплинка людського добра.

Люди забули про диво природи,
Кожен спішить уперед до мети.
Пильно слідкують за зміною моди,
Прагнуть нірвани в житті досягти.

Люди, чекайте, хіба ж ви забули:
Цінності є важливіші, ніж сон.
Вам би лиш грошей, багатства, свободи,
Ви як сліпці, що попали в полон.

Та зупиніться, дослухайтеся вітру,
Він вам наспівує правильний шлях.
Та люди не бачать, їм би півлітру,
Друга до пари й зустрінуться в снах.

І так день у день шукають свободи,
Не помічають краплину роси,
Люди, отямтесь! Отямтесь, народи!
Плекайте любов до краси!

***

Є професія у світі –
Серце віддавати дітям,
Бо воно всіх надихає,
Серце вчителя безкрає.

Ми сьогодні вас вітаєм
І такого вам бажаєм:
Щоб було у вас терпіння
Нам передавать уміння,

Щоб були усі здорові,
Зичим щастя і любові.
Щоби жили ви у мирі,
До студентів були щирі.

Усміхайтеся щоранку,
Цілий день і до світанку.
Почастіше ви радійте,
Поміж нами добро сійте.

Хай буде вам щастя, гроші, робота,
Від керівництва щоденна турбота.
Хай регулярно надходить зарплата,
І добре все буде – і в будні, і в свята.

НІЖНІСТЬ

Між очима нашими грізними,
що так глибоко кличуть обох,
ходить ніжність кроками різними,
і тримає на прив'язі двох.

Звалась дружбою, звалась довірою,
і хотіла, щоб ми зійшлись.
Ми ховали її за лірою,
та все струни її лились.

Ми ховали її, боялися,
щоб на людях не видала нас,
із-під лоба дивились, сміялися,
а вона не ховала гримас.

І вона не здавалась, боролася,
все ходила собі поміж нас,
на дорозі об терни кололася,
на колінах молилась за нас.

Ми все бачили, ми боялися
і вуста наші стали німі.
Ми на ніжності нашій не зналися,
хоч ту ніжність створили самі.

***

Дорожають речі, знецінюються люди,
доброту продали, моляться до Юди.
В кожного айфони, селфі, нові найки,
В інстаграм закинуть і рахують лайки.

Співчуття немає у істот багатих,
їм би купу грошей і чкурнуть у Штати.
Продають країну, продають родину
та не заберуть з собою гроші в домовину.

Продаються речі, квіти і нові моделі,
десь за рогом хати в старому борделі,
Можна прикупити і красу, і моду,
та не купиш чисту українську вроду!

Люди продаються всі і до одного,
Вже для них немає нічого святого,
Головна задача: вижити у світі
і не поступитись ні одній кобіті.

І за що боролись – ми уже не знаєм,
очерствіли душі, бо валюту маєм.
Нею застеляєм дорогу до пекла,
Між всіма усюди боротьба запекла.

Як у цьому світі віднайти дорогу,
Щоб про все усюди розказати Богу?
Бо ж війною миру так ми не здобудем,
а усе й надалі купувати будем.

Страшно і нестерпно бачити це всюди:
Речі дорожають – дешевіють люди!

***

Продайте сто грамів ніжності
і грамів п'ятдесят доброти,
добавте туди іще гідності,
тепер вже я можу іти.

Якби ж купували ми щастя,
чи розум в сільпо купували,
були б у нас цілі зап'ястя,
і менше в народі ми крали.

А що, уявіть ви собі країну,
де тихо і мирно усюди,
де пісню чути солов'їну,
там мешкають щасливі люди.

Де замість хламу продають здоров'я,
і платять не грошима, а любов'ю.
Де можна за краплинку доброти
придбати цілу жменю теплоти.

І заздрощів із віку не було,
навіть не знають люди там про зло.
Живуть щасливо, придбавши вірність,
а зветься ця країна – "Неймовірність".

***

Батьки і діти – це любов і сльози,
Постійна радість і нестерпний біль.
Це в теплий день найлютіші морози,
Мед на уста й на свіжі рани сіль.

Як в чистім полі – бур'яни і квіти,
Так і в житті є щастя і печаль.
Різні бажання, але й різні діти,
Не кожен є взірцем, на жаль.

Бажають всі родину в ідеалі,
Щоб все найкраще, без біди і зла,
Щоб радість без труда і без печалі
Трояндами із дня у день цвіла.

Та у житті такого не буває,
Бо треба добре знати, в чому річ:
усмішкою привітне сонечко заграє,
Коли будеш трудитись день і ніч.

А діти – це і радість і турбота,
Чарівні перли твої доброти,
Вночі і вдень лише одна гризота
Та знаєте ви, як це обійти.

І хай це сльози, злість, недосипання,
Вічні уроки гуманізму і краси.
Все ж відчуваєте наше кохання
У мокрих очах від роси.

Людиною стати не просто,
Для цього потрібні роки.
Для свого життєвого росту
Нам необхідні батьки.

БІЛИЙ ЛЕБІДЬ

Опало листя вже давно, і кригою став вкрився.
Поглянеш ранком у вікно – як сильно світ змінився.
Все стало іншим і чужим, покритось снігом білим,
Все знищив жартівник-мороз, нічого не вціліло.

Лиш на ставу, на тім ставу, де ніби зовсім вчора
Ще все жило, ще все цвіло. А зараз вже нічого...
Лиш лебідь... Білий, як той сніг... Як марево, видіння.
Самотній, в смутку сам-один не дума про спасіння.

Чому ти тут, душа моя? Чому ти не втікаєш?
Ти думай краще про життя, його ти тут втрачаєш.
Мабуть, нема його душі, другої половини,
Лебідки білої, яку кохав він до загину.

І ось залишивсь сам-один, як той вигнанець з раю.
Мій білий лебідь, я прошу. Ні, я тебе благаю!
Лети, рятуйся, ти помреш, ти скоро тут загинеш.
Лети, лебедику, лети! Рятуйся на чужині...

І мертва тиша навкруги,
Кричи, та не почують.
Лети, мій лебедю, лети.
Тебе тут не врятують.

Та кожен день він знов і знов
Блукає мерзлим ставом,
Стражда за втрачену любов,
Бо має таке право.

А я благаю кожен день, щоб доля дарувала
Йому ще трішечки життя, бо він прожив так мало.
Бо за любов свою стражда і гине, просто гине.
Цей вірний, вільний білий птах на рідній Батьківщині.

... Дивлюся на зимовий став і серце завмирає.
Покрився кригою увесь, і... лебедя немає.
Він полетів, він врятувавсь, моя душа радіє,
Та серце знає, це не так, і від тривоги мліє.

Я знаю правду, та в той час я вірити не хочу,
Що лебідь зник у тім ставу десь під покровом ночі.
Я сподіваюсь, жду, молюсь і не втрачаю віри,
Що він живий, він десь літа – мій лебідь, лебідь білий.

ОДА ТРОЯНДІ

Зростала вона прекрасна, гідна і горда –
Троянда в величнім султанськiм саду.
І всіх чарувала собою – і шейха, і лорда.
Приносила щастя й могла накликати біду.

Шипи-охоронці всім руки кололи до крові.
Троянді прекрасній вірні, як слуги, вони.
Все перетерпіла: зради і злети казкові,
Не втерпіла лише холодного духу зими.

Замерзла, зів'яла залишилась посеред саду,
Зоставила мрії лише і туманні мости.
Не треба їй думки, не треба їй дивні поради,
Троянда заснула, щоб знову колись зацвісти.

Прекрасна трояндо! Велична царівно, богине!
Яка в тобі сила, які неземні почуття.
Краса твоя вічна – буяє, росте, не загине.
Врятуєш її, то врятуєш і наші життя.

Колись хтось сказав, і залишивсь цей вислів навічно,
Правдива ця думка, чистіша за ніжну росу:
Краса світ врятує, хоч як це, здавалось, незвично,
Лише за умови – якщо світ врятує красу.

РАНИ ПАМ'ЯТІ

Немов прекрасні маки полум'яні,
Ятрьуть все душу, бо нема спокою,
Ще пам'яті глибокі чорні рани,
Що білий світ затьмарили собою.

Роки війни, здавалось, проминули,
Тривожні сорокові так далеко,
Та знову дикий біль уже відчули,
Погані вісті нам несуть лелеки.

А рани пам'яті воскресли і проснулись,
І крики відчаю нічим не заглушити.
О, рідна Україно, знов вернулись
Безжальні буревії й нищать квіти.

І ми благаєм, падаючи в ноги,
Хай буде мир на нашій Україні,
Хай рани заживуть, ми молим Бога,
На зміну ночі прийде світла днина.

Давайте вірити, що зникнуть негаразди,
Хоч біль від ран ще довго будем чути.
І ці слова для всіх багато варті:
«Ніхто й ніщо в цім світі не забуто!»

Я ГОРДА ТИМ, ЩО УКРАЇНКА ЗРОДУ

Життя іде... Його не зупинити,
Летять роки, як в небі журавлі.
Здавалось, вчора звались просто «діти»,
Сьогодні – вже дорослі на Землі.

І горді тим, що українці зроду,
Що в жилах в нас козацька кров тече,
І роду нашому немає переводу,
І радість до життя в нас б'є ключем.

Ми не здамось... Ніколи ж не здавались...
Бо рідний край – святіший із святих.
За Україну-неньку ми стояли,
За гарну долю, за дитячий сміх...

Ми українці... В нас єдина доля,
Бо ми цінуєм кожна світлу мить,
І любим золоте пшеничне поле,
І неба синього безмежнуоу блакить.

Нас Володимир-князь привів у віру,
Тарас навчав свій рідний край любить.
Щоб не потрапили на розтерзання звіру,
Могли щасливо в білім світі жить.

І на устах дівочих полум'яних,
Дзвенить і не змовка, як срібний грім.
Прекрасна пісня, просто бездоганна,
Що сили додає добром своїм.

Ми українці... Любим цвіт вишневий,
Безмежне поле, степ, гаї, ліси.
І хлопці наші – наче сильні леви,
Дівчата ж – просто еталон краси.

І хай бринить мелодія бандури,
Нехай стожари квітнуть у садах,
Тож крикнемо, щоби усі почули:
«Ми – українці! Це у нас в серцях!»

***

Усіх професій в світі – не злічити,
Бо їх багато на землі,
Та найсвятіша з них – учитель,
Це знають всі – дорослі і малі.
Душі частинку віддає він дітям,
Потроху кожному, та щоб дісталось всім,
Навча дружить, творить, свій край любити,
Дарує ласку, є для нас близьким.
Учення – світло, а невчення – морок,
А вчитель – промінь сонця повсякчас.
Він знає все і кожному підносить
Знання – ціннішу від усіх прикрас.
Учителі! Ми всі вам вдячні дуже
За вашу ласку, добрий, щирий сміх,
За те, що не лишаєтесь байдужі,
Що душ ви несете тепло для всіх.
Земний уклін за кожне щире слово,
За ніжну усмішку, за співчуття,
За тиху, мелодійну, ніжну мову.
Ми пам'ятатимемо вас усе життя!

***

Ти підійшов легким поважним кроком,
Ти ніс знання, довіру і любов.
І ми разом з тобою рік за роком
Вивчали щось нове все знов і знов.

Ти зазирає углиб в дитячі душі,
Щоб зрозуміти, де печаль і страх.
Ніколи ти не був до нас байдужим,
Турботу бачили ми у очах,
Палку любов і трепетну повагу.

...

Все в тебе є: терпіння, доброта.
І не чужі тобі сміливість і відвага,
Відкритість, щирість, чесність, простота.
Учителю! Минають дні за днями,
Минають місяці, летять роки все вдаль.
І так далеко ти, але все рівно з нами,
В очах палких з'єдналися радість і печаль.
Минають дні за днями... Змінюються люди...
Ті добрі, ті погані, та в душі навек
Для тебе, любий друже, в мене місце буде,
Мій янгол-охоронець, мій добрий наставник!

НЕ МИ БІЖИМ, ВТІКАЄ ГЕТЬ ЖИТТЯ...

Життя нас випробовує не раз:
Один знаходить, другий – щось втрачає.
Воно калічить і ламає нас,
І хтось живе, а інший виживає.
Ми всі у вічній дикій суєті,
Все несемось кудись до небокраю.
І гонка нескінченна у житті,
Душа спочинку тихого не має.
Так хочеться спинитись хоч на мить,
Поглянути у неба очі сині,
І білим птахом линути в блакить,
Й до зір сріблястих, що несуть спасіння.
Та ми в турботах з ранку і до ночі,
Все біжимо кудись без вороття,
Та чує серце, хоч не бачать очі,
Не ми біжим, втікає геть життя.
То ж краще зупинитись, обернутись,
Погане все на добре поміняти,
Бо краще щось зробити і забути,
Ніж не зробити й вічно шкодувати.

ПЛАЧ ЯНГОЛА

Я бачила маленьке янголятко
В великому розбитому вікні.
Рожевощоке кучерявеє дитятко
Співало людям ввечері пісні.

Таке красиве... Я призупинилась,
Хоч мало часу в суєті людській.
Проте стою, воно ж такеє миле,
І оченята кажуть так: «Постій!»

Воно мені співало і співало,
Так голосно у темряві нічній.
Та потім гірко-гірко заридало,
Що стало сумно на душі моїй.

«Що трапилось?», – із уст моїх зірвалось...

І янголятко мовить почало.
Сказало, що з ним бідним сталось,
Коли дитиною воно було.

Жили щасливо... Поруч мама, тато,
І друзі, іграшки, казки, пісні,
Цукерочок солодких так багато,
Та потім в дім прийшли ці люті дні.

Почав татусь гарненько випивати,
І все змінилось, зло прийшло в їх дім.
А їм з матусею прийшлоє страждати,
Бо не зарадиш в лютім ділі цим.

І алкоголь заліз так тату в душу,
Що він забув, утратив все, що мав,
І до сім'ї своєї став байдужим,
Матусю бив, із дому гроші крав.

Одного разу у цій бійці п'яній
Штовхнув маленьке любляче дитя.
Упало тихо тільце бездиханне
І відлетіло в рай його життя.

В в'язницю батька потім посадили,
Матуся залишилася сама.
Ось що горілка люта наробила,
Й прощення алкоголю вже нема.

І янголятко це пісні співає,
Тверезість славить і життя рятує,
Спиртне людей не пити закликає
І сподівається, що хтось його почує.

Спиртне – це смерть, де просвітку немає.
Це лютий звір, що душу убива.
«Не пийте, люди,», – янголя благає.
І я підтримую його слова!

Живіть тверезо, кожну мить цінуйте,
Несіть у світ лиш ласку і тепло,
Свого життя й чужого не руйнуйте.
І в світі пануватиме добро!

УКРАЇНСЬКА ЖІНКА

На нашій славній Україні, де зелень гаю й спів птахів,
Є безліч дивних, незвичайних, неоціненних ще скарбів.
Одним з яких є без вагання прекрасна і палка, мов жар,
Чарівна жінка – ось тримайте наш український щедрий дар.

Богиня, ідеал небесний, тендітна, та в той час міцна,
Буває скромна, обережна, весела, чесна і сумна.
Якою б не була панянка: чорнява, біла чи руда,
Завжди стоятиме за правду, яка б не трапилась біда.

Вона – дружина, мати, донька, а ще бабуся і сестра,
Кохана, подруга, знайома – людина, сповнена добра.
І на землі вкраїнській щедрій поміж лісів, степів, дібров
Несе прекрасна наша леді свою чарівність і любов.

І доки житиме Вкраїна, і квітуватиме весна,
Тоді й лунатимуть у світі жіночі ніжні імена,
Бо жінка в світ несе лиш ласку, і не несе війну і страх,
Бо жінка – неземне створіння з палкою іскрою в очах.

ПІСНЯ НАВКОЛО НАС

Послухай, як навколо світ співає.
Як тиша сріблом й золотом дзвенить,
Як музика луна у водограї,
Пташки зриваються у неба ясного блакить.

Навколо пісня... У дубах старезних,
В струнких берізках, подиху вітрів,
У горах, що здіймаються кремезно
Над білим світом, в широті ланів.

В озер карпатських глибині незримій,
В степах козацьких і лісах густих,
І на смарагдово-зелених полонинах,
Й на колосках пшеничних золотих.

В морях солоних, у полях безкраїх,
В грозі весняній, і в житті людським,
Лиш чуєш пісню – серце калатає,
І тіло зігрива биттям своїм.

Де є життя – там пісня не змовкає,
Людська душа не лине в небуття,
Країна є – поки народ співає,
Бо пісня лине все людське життя.

Максим Мілько

***

Чому ти досі маришся мені?
Чому у снах приходиш, серце краєш,
Якщо ти там, в далекій чужині,
Про мене навіть словом не згадаєш.
Скажи мені, невже не заслужив,
Коли не забуття, то хоч надії?
Чи може все, чим я раніше жив,
Були лише мої наївні мрії?
Невже це все ілюзія була,
Що душу у кайдани заточила?
Якщо це так, тоді твої слова...

Ні, їх мені забути вже несила.
Скажи мені, чому твоє ім'я
Я бачу й нині в кожному чужому?
Я знаю, в тебе зараз є сім'я, –
Мене ж шлях не привів до твого дому.
Най буде так. Але ти пам'ятай –
Де б не була, яке б не сталось лихо,
Тебе завжди чекаю, мила, знай,
Бо лиш до тебе лине мрії вихор.

Мар'ян Пасічник

***

Я люблю свою рідну мову!
Як неньку її я люблю.
Сяє зорею вона кольорово,
У серці своїм я її бережу.

Бережу, бо вона найдорожча,
Її слово – це наш оберіг.
Одна-єдина і така хороша,
Друзі, прошу, і ви її теж бережіть!

У ДЕНЬ СВ. ВАЛЕНТИНА

Моя хороша, зі святом,
З Днем Валентина Тебе!
Нехай Тобі весняним ароматом
Кохання в душу зазирне!

Я хочу побажати Тобі здоров'я,
Благополуччя у сім'ї, добра.
Сподіваюся, для Тебе дорогий я,
Бо Ти для мене дуже дорога.

Твій поцілунок я у серці бережу,
З ним прокидаюся і лягаю спати.
Кохана, я Тобою дуже дорожу,
Для мене щастя – твою руку потримати.

РІЗДВО

Різдво нам стукає в віконце,
Колядка будить нас від сну.
Ісусик – наше ясне сонце –
Прийшов на землю цю святу.

Прийшов, щоб нас урятувати,
Нам дати шанс на праведне життя.
Усім добро і щастя дарувати,
Ласкаве, миле і Боже Дитя.

Тож нині славу розсилаймо
В небесну синь Ісусику малому.
Достатку й миру в Господа благаймо
Для українського кожнісінького дому.

Тому ми радо свято це приймаймо
В свої серця і душі нині.
Урочисто "Бог предвічний" заспіваймо
І до землі вклонімося Святій Дитині.

МОЇЙ МАТУСІ

«Мамо, матусенько, ненько!», –
Так щодня Вас я зову.
«Будьте здорові, моя дорогенька!», –
Бажаю, бо дуже Вас я люблю.

Ви для мене, наче Ангел –
Бо ж охороняєте від усіх бід.
Тому я прославляю свою маму,
Живіть, моя хороша, до ста літ!

Цвітійте, як квітка навесні,
Радійте, наче пташка в небі.
Знайте, Ви – дуже дорогі мені,
Бо допомагаєте в кожній потребі.

Я обіцяю, що Вас не зганьблю,
Не примушу за мене червоніти.
Бо так безмежно Вас я люблю,
Дозволю лише за мене радіти.

Я вдячний Богові за те,
Що маю маму я свою.
Вона ж, як сонце золоте,
Яким я дуже дорожу.

ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ГЕРОЮ МИХАЙЛОВІ ІВАНИЧКУ

Несподівано війна прийшла.
Прийшла і не шкодує, зла, й нікого.
Й Тебе в Карпатському знайшла,
Людське життя для неї – це нічого.

Рік тому вже забрала 100 життів,
Взяла їх смерть і не моргнула й оком.
Для неї байдуже: дорослі це, чи діти –
Господарює, безсердечна, рік за роком.

Ось і прийшла відповідальна в житті мить,
Коли пішов Ти захищати Батьківщину.
До дій військових Ти тоді вже звик,
Сказав: «Стоятиму за правду до загину!».
І знов почався бій, як повсякчас,
Поганого ніщо не віщувало.
Та раптом гримнув «Град» якраз,
І стало зрозуміло: 20 – це так мало!

У 20 років Ти – ще геть юнак,
Юнак, в якого все попереду чекало.
Почав лиш відчувати життя смак,
Але у лютому в цей рік Тебе не стало.

Як жаль, що не одружився Ти,
Як жаль, що не почув благословення мами.
І як же ж жаль, що мусимо іти
Тепер до Тебе ми на цвинтар зі сльозами.

Ти захищав нас всіх: односельчан,
Батьків, братів, сестер та Україну.
Як шкода, що від незліченних ран
Тебе ми втратили на тих руїнах.

Та віримо, що ворог злий відійде,
Що рідна Ненька вільна стане знов.
Що до українців очікуваний мир прийде,
Тобі, Герою, дякуємо словами усіх мов.

У серцях людей Ти будеш вічно,
Хай пам'ять у душі лиш зберігають.
Ти – наш Герой, і так буде постійно,
Бо вічна істина: «Герої не вмирають!»

ВСЕ НАЙДОРОЖЧЕ

Мої брати – найкращі,
Сестри – найгарніші.
Наші тато й мама –
В світі найдобріші!
Село наше – Карпатське –
Для нас є найріднішим.
А річечка Гнилянка –
Від всіх річок миліша!

Ліс – густий, дрімучий,
Гори й полонини
Сняться неминуче
Кожному з родини.

Весною яблуня в саду,
Покрита білим цвітом,
Мене зове, і я лечу, щоб встигнути
Той цвіт теплом зігріти.

Мені на зустріч вийде
Ненечка-голубка
З моїм любим татком
Разом попід руку.

Вслід вибіжать малята
Дружно в один ряд.
Хлопчики й дівчата,
Їх бачити я рад.

Ввечері збереться
Наша вся сім'я.
Вдома лад ведеться,
Бо чути сміх здаля.

***

Сьогодні свято, давайте ж святкувати,
Забудемо про цю буденну суєту.
Поспішімо викладачів всіх привітати,
Згадаймо про професію святу.

Бо ваша людяність і доброта
Завжди лишатиметься в серці,
А порад скарбничка золота
Поможе кожному в складному герці.

Ми дякуємо за знання,
За розуміння, щирість і тепло.
Цінуємо Ми вас щодня,
В житті хай буде вам добро.

Наука дорогих нам педагогів –
Цінна ж бо, як мамині слова.
Спасибі Вам за труд, за працю многу,
Університету слава хай ніколи не вмира!

***

Недарма колись сказав
Один філософ ці слова:
«Якби життів ти 10 мав,
То був би мудрим як сова».

На жаль, такого в нас нема –
Одним життям усі живуть.
Старання наші – не дарма,
І просто так не пропадуть.

Ми робимо усе,
Що прагне наше тіло.
Та головніше – це
Використать вміло:

Свої знання, своєю любов,
І пристрасть, і надію.
Тоді прилине сила знов
Здійснити нашу мрію.

І тихо зорі миготять
В нічну пору осінню.
А люди все собі хочуть
Зарадити животінню.

Крім тіла, є іще душа –
Збідована, забута,
Яка для нас така чужа
Ї закована у пута.

ВЖЕ ОСІНЬ

Вже осінь, літечко змінила осінь.
Дерева вбралися у жовті коси.
Із журавлями відлетіло літо.
Стоять у полі сумно бідні квіти.

Вони не бідні, ні, так просто треба,
Тому що хмарами закуталосся небо.
Готується до сну матінка-земля,
Бо відпочити хочуть і ліси, й поля.

Став день минати дуже рано.
Дощ грає пісню на фортепіано.
До кожного у вікно мороз крадеться.
Прийде зима і осінь теж минеться.

НЕ ЗАБУВАЙ!

Не забувай ніколи, друже,
Де народився ти і де зростав,
Яке повітря в горах свіже,
В якому місці перше слово ти сказав!

Хай завжди славні полонини,
Ліси дрімучі і поля,
Гнилянки плескіт, цвіт калини
Додому зве тебе здаля!

Бо саме тут – у себе вдома,
Тобі так добре, любо, до душі.
І десь зникає та жахлива втома,
Думки стають чомусь світліші!

До отчого будинку завітавши,
У ностальгію поринаєш ти.
Старий фото-альбом перегортавши,
Не хочеться нікуди з нього йти.

Бо ніхто тебе у світі так не любить,
Як вдома – твої рідні та сім'я.
Хто так ніжно, щиро приголубить,
Як батько рідний і матінка твоя?!

Тому будь гідним сином, друже,
Де б тебе доля в світ не занесла.
Хай Батьківщина тобі буде небайдужа,
І про неї в серці згадка щоб цвіла!

НА ПРОЩАННЯ З ПЕРШОЮ ВЧИТЕЛЬКОЮ (ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ГАННІ СТЕПАНІВНІ ФЕЧКО)

Спіткало нас усіх велике горе,
Закінчилася Ваша стежка у житті,
Заспокоїлось життєве море.
І стало так самотньо у душі.

До Вас звертались ми не раз,
З проблемами, невдачами й бідою.
А Ви, як наш дороговказ,
Вели в життя нестримною ходою.

Спасибі Вам, що маму заміняли,
Коли малі у школу ми прийшли.
Пробачте, що так часто хвилювали,
Та у Вас ми ідеал собі знайшли.

Ми вдячні за оту шкільну науку,
Яка у світ усіх нас повела.
Низький уклін, що взявши нас за руку,
Ви вчили людяності, щирості й добра.

Ми Вас повік у серці залишили
І пронесемо далі крізь роки.
Дякуєм, що жити нас навчили,
Світла пам'ять, рідна, Вам на всі віки.

МИ ГІДНІ

Моя Вкраїно, краю рідний,
Карпатські гори і Дніпро!
Скажіть, хіба ж не гідний
Народ український на добро?!

Скажіть і ви поля квітучі,
сади вишневі й солов'ї,
Чи можемо ми уже, нарешті,
Не битись за права свої?!

А мирно жити в цьому світі,
Співіснувати по-людськи!
Ні, не десь там в Лондон-city,
А тут, де жили козаки.

Які нам вибороли волю
ще у позаминулому столітті.
Слід зараз нам обрати собі долю,
Обрати шлях широкий в світі.

Щоб раптом нам не помилитись,
Живімо як Шевченко заповів.
Не маймо ліні Богу помолитись,
Любімо ворогів наче братів.

Хай кожен з нас сьогодні й завтра
Україну береже й хранить.
Нехай горить українська ватра
Щодня, щоночі та щомить!

Олег Пластун

БАЙДУЖІСТЬ

Чому зараз так мало співчуваючих людей?
Коли горе в іншого – ми проходимо мимо,
Невже нині – світ меркантильних ідей?
Вибачте, але це – дуже некрасиво!

Думати про себе весь час,
Пхати лише в одну пику,
Хто потім згадає про нас,
Гірших за людину дику.

Не будьте байдужими до інших,
Чим можете їм допоможіть,
Не кидайте в біді ближніх,
І геть від них не біжіть.

Життя тільки ваше, я в нього не лізу,
Поганий чи хороший – це вибір кожного,
Але можуть не отримати візу
У Рай – нащадки світу безбожного.

Той, хто ближньому не допомагає,
Думає тільки про себе – класного такого,
Дорогу в Пекло прокладає,
Кінцевий пункт життя пустого...

ХЛОПЕЦЬ ІЗ АТО

Лежить поранений в ногу солдат,
Тримає в руці бойовий автомат,
Як прийде додому, вона поцілує,
Пригорне до серця, від бід порятує.

З її ім'ям на вустах засинав,
І завжди писав: «Дорога Світлана...»
З її ж ім'ям – схід сонця зустрічав,
То була його дівчина, його кохана.

Познайомився з нею ще до війни,
Що зараз АТО зветься,
Були одногрупники вони,
Та стрічка кохання не рветься.

Довго він її добивався,
Та все ж відкрила серце для нього,
Час прийшов і він зібрався,
Україну боронить від ворога злого.

Зараз він в бліндажі лежить,
Лікар сказав, що ногу не врятує,
Вона й таким буде його любить,
Адже кохання в їх серцях вирує.

Писав їй і далі, про ногу жартував,
Дійшла до нього черга в Австрію летіти,
Протеза довго він чекав,
Та прийшла пора – кохану зустріти.
Вийшов він із літака,
Справжній герой нашого часу,
Та зустріла його правда гірка –
Вона вийшла за якогось Васю.

Наш герой Андрій – сльозу не пустив,
Тільки стиснув кулаки,
Через пару днів її зустрів,
І сказав слова їй ці:

«Чому ти зрадила мене?
Тебе я рідною називав,
Знаю, цей біль мине,
Пробач, що розчарував.

Прости за ті дні й ночі,
В яких були лиш ми удвох з тобою,
Я не забуду твої сірі очі,
І пальці рух, що грів зимою.

Скажу тобі лиш на прощання,
Люби його й щасливою ти будь,
Я думав, що у нас було кохання,
Та помилився, ти мене забудь...»

І він пішов, тихенько і без бою,
Від тої, за яку він воював,
Не здався там, не склав він зброю,
Та тут, на жаль, назавжди він програв...

ВЕЛИКДЕНЬ

До нас стукає свято у вікно,
Для всього людства воно спасіння.
Давайте згадаємо, як це було –
День Христового Воскресіння

Він віддав життя за тих,
Хто кричав: «Розпни, розпни Його!»
Не маючи гріхів Своїх,
Помер задля спасіння твого.

Та на третій день Воскрес із мертвих він,
Тоді й навек поборовши смерть.
Я чую Великодній дзвін,
В церквах людей вже вщерть.

Стоять і моляться люди в надії
Прохаючи спасіння у Сина Небес,
Хай згинуть всі нечисті сили злії:
«Христос Воскрес!», «Воістину Воскрес!».

КЛЕР

Моя маленька Клер,
Сиджу й тихенько дивлюся на тебе,
Що скажеш ти мені тепер,
Бо в серці холод вітер жене,

І дме на мене так байдуже,
В очах твоїх лиш дві криниці,
Хотів почути: любий, ну а може: друже,
Кохання з них мені вже не напитись.

І смак солодких вуст твоїх
Мені покуштувати вже не дано ніколи,
Не маю права я на них
І очі – світить не будуть, як ті зорі.

В моїх обіймах прокидатись ти не будеш
В твоїх – ніколи я вже не засну,
Підеш ти з іншим, і мене забудеш,
А я дивитимусь услід, і тихо лиш скажу: люблю...

Люблю тебе всім серцем і душею,
Долоні ніжні й теплу посмішку твою,
І хай ніколи не будеш ти моєю,
Люби його, як я тебе люблю.

Моя маленька Клер, одне ти знай,
І хай мене ніколи не полюбиш,
Ти ангел мій – живи, кохай.
Я демон, та в серці у мене завжди ти будеш...

ГРИГОРІЮ ТЮТЮННИКУ

Поети не народжуються раптом,
Вони приходять в світ лише тоді,
Коли наше життя вирує залпом,
Але не вистачає на землі:

Кохання, доброти і співчуття,
Натхнення й просто віри в себе.
І думаєм, що не прийде війна
У дім до тебе і до мене,

І мрія мовби ключ той журавлиний
Проходить свої зоряні межі,
І хоч ти не почувеш слово милий –
Іди до мрії, ти до неї йди.

І хмарка сонця не заступить,
Й було тобі лише сорок один.
Твої творіння з нами завжди будуть –
Поет, письменник, і громадянин.

ДЕНЬ УЧИТЕЛЯ

А чи знаєте, що за свято ми зараз святкуємо –
Коли ще жовтень у повну силу не вступив...
Листівки та квіти з дітьми ми купуємо,
Й вітаємо тих, хто людиною бути навчив.

Так дітки, Ви вгадали, це свято – День Учителя,
Того, хто навчив читати і писати,
Цифри рахувати, та історію знати,
Щирого друга! А не мучителя...

Він гордо педагогом зветься,
І знає все, й про все на світі,
Його наука в пам'яті озветься,
Ми завжди – його маленькі діти!

І хай пройшли роки, і дещо не згадати,
Та в пам'яті у нас навік їх імена,
Ми хочемо Вам щиро побажати:
«Добра багато, і не знати зла!».

ПРИРОДНИЙ ВІДБІР

Я прийшов у цей світ, коли осінній лист опадав,
І сказав йому привіт, та побачив лиш оскал.
Пам'ятаю тих, кого кохав, і всіх, хто в спину ножа встромляв,
Я щиро друзями їх називав, що вони таке, ще тоді не знав.
Та знав одне, що Раю на землі більше не бути,
І хай біль мене, та очей тих сірих не забути,
Не мали вони п'ятдесяти відтінків,
Та якби сказала ти, пройшов би безліч поєдинків:
За перемогу кожну із твоїм ім'ям на вустах,
Не чуючи брехню безбожну, що писала ти на листах,
Я бачив лишень левицю перед собою,
Та для тебе я – олень, жертва, якій не бути з тобою.
Та чи знайшла собі ти справжнього лева для прайду?
І час мені вже йти, та ось у чім дилема:
Дуже він схожий на шакала-знайду,
Та й ти, можливо, не левиця, а проста гієна...

МЕРТВЕ МІСТО

Я йшов тихесенько по місту,
Мій зір сковзнув на урну зі сміттям,
Не Діоген, і не служу я тризну,
Та знаю, як справлятися з життям –

Те, що всім від Бога дано,
Його забрати в іншого не смій,
Людьми нам бути ще зарано,
Суспільство – це громада змії,

Які кусають одна одну,
Або, як не дотягнуться – свій хвіст.
Думають, мають харизму бездонну,
І всяк до успіху свій хист.

Але життя, на жаль, – коротка п'єса,
Вистава закінчилась, і треба знову прибирати,
Одні згадають Гамлета, а інші он – Кортеса,
А решті – і Ромео не згадать.

«Життя є гра, і всі ми в ній актори», –
Сказав колись один Шекспір.
Одні топчуть психіатричні коридори,
А інші – приземляють власний гвинтокрил...

Я йшов по місту, і знов прийшов до тям:
У мене гарна робота, і мила сім'я,
Та знаю, що не вилізти із ями,
Тому, хто по горло вліз у сміття.

Я йду по мертвому місту,
Наді мною кружляють ворони,
Чи відправлять по мені тризну?
Та жив заради людей, а не задля корони...

Я йду, повз мене люди снують,
З пустими очима, неначе мерці,
Вони просто існують, а не живуть,
Безмозглі творіння, а не творці.

У місті, де править щира байдужість,
Де замість прайду кожен з них – шакал,
Зберу в кулак я всю свою мужність:
«Приречене місто! Тепер усе сказав».

ТРОЯНДА

Колись один пілігрим троянду посадив,
І пішов собі далі мандрувати,
Дощик рясно так її полив,
Прийшла пора проростати.
Так вона собі росла день за днем,
Мружилась від сонця, і замерзала вночі,
Хотіла для квітів стати взірцем,
І нікому не відкривала мрії своєї.
Вона знала, що не довгий її вік,
І продадуть приблизно за двадцятку,
Не почують той передсмертний крик,
Коли у взаєминах будуть ставити крапку.

Був хлопчина, що кохав до безтями,
Дівчину, прекраснішу за Галатею,
Хотів щасливого кінця, а не драми,
І купити троянду чи орхідею...
Та його мила казала, що квітів не любила,
Насправді ж, річ була у покупцю,
Його персону їй була не мила,
Для неї – він лиш блазень, що казав: «Люблю»...

Та час минув, і цю троянду інший вже купив,
Але для тої, «що квітів не любила»,
Каблучку у бутон незграбно положив,
Вона сказала: «Так», і нова сім'я гніздечко звила
Та час – безжалісний суддя,
Не пощадить нікого і ніколи,
Ще вчора він казав моя,
А завтра: сварка і «уколи».
Її він так і не зміг зрозуміти,
Вона ж готувала – здебільшого скандал,
Її вирішив дитину залишити,
Із собою – лиш гітару він забрав.

Ви спитаєте, до чого ж тут троянда?
Навіщо ж так я вірш оцей назвав,
На жаль, життя – коротке і вульгарне,
Цінують тих, хто серцем вас кохав...

ЛІТЕРАТУРНО-МУЗИЧНИЙ ВЕЧІР

Цей літературний вечір, як і інші, пахнув музикою, кавою та випічкою.

Як завжди блимали вогники, та напівтьма гріла очі.
Я насолоджувалася б чаєм та підспівувала трішечки,
Але сум (який вже став рідним) відпускати мене не хоче.

Серед цього натовпу, здається, щасливих людей,
Які прийшли з друзями чи коханими,
Серед них, як у відлюдника, побачиш пару смутних очей,
Для яких рима у віршах не сприяє загоєнню рани.

Не вистачає когось у час цей весняний,
Візьми ці рядки, як ностальгії приємні дари.
Колись зійде сонце і морок буде осяяний.
А поки я не знаю, як буду ходити на такі вечори.

Анна Чмутенко

***

Катерина, мов та Україна, знеславив та принизив офіцер-росіянин.
Це блискуче порівняння відносин двох країн протягом історії.
Вони не можуть бути ні парою, ні друзями, ні одним цілим....
Бо такі різні у всьому.

Вона – тендітна, наївна, довірлива та нещасна, мов пташка.
Він – сильний, незалежний, брехливий та самовпевнений, мов той диявол-
спокусник.

Яка бінарність далі!

Або вона самотня та нещаслива, або знесилена та поневолена своїм
коханням.

Але смілива (слабкодуха?) Катерина обрала найгірший шлях по дорозі свого
життя: просто зійшла з неї....

Не в змозі терпіти біль та приниження бажає спокою та миру... хоч і на тім
світі.

***

Ввірвалася мов вітер
Дикий у моє життя,
розхвилювала тихе море.
Лишила власного серцебиття –
На його місці б'ється горе.

Відкрию серце та заплющу очі,
Згадаю, що було між нами.
Твої-мої слова були пророчі,
Стелились тихо вечорами,
як вранішній туман.
І майорить шовкова шаль –
Поразки білий прапор,
я чую скрізь її шалений сміх,
скажу без всяких там метафор:
лишила на ніч, сміх і гріх,
й мене.

Любов Гончаренко

СЛОВО ПРО ОСІНЬ

Осіннє листячко кружляє вдалині,
Веселий вітер грає з ним у танку,
Спадаючи, лягає до землі,
Створивши візерунок із серпанку.

Ласкаве сонце кида промінці,
На теплу землю знову впали роси,
А дітлахи тримають у руці
Квітки, що заплітають в коси.

З останніх сил гуде в травиці джміль,
Вода у річці грає неквапливо,
Лише павук зчиняє мухам біль,
Мереживо сплітає чарівливо.

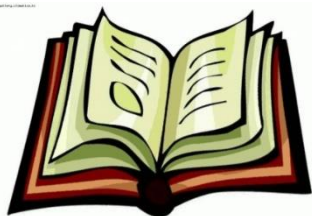
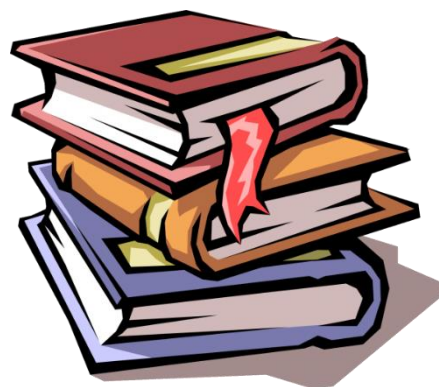
І пахне осінь яблуком в саду,
Несе з собою дощ і темні хмари,
А я, збентежена, по полю йду
Й дивуюсь: звідки всі ці чари?

КНИЖКА – ВІЧНІСТЬ

Візьми до рук розумну, добру книгу
У ній відчуєш мудрість вікову.
В ній почерпнеш цікаву ти інтригу,
Відчуєш поруч казочку нову.

Заглянь в словник – там безліч слів ласкавих,
Якими ти розплатишся в житті.
Та, мабуть, скільки див нових, цікавих,
Від матері розкриєш в почутті.

Не бійся поруч з книгою триматись,
Вона для людства – істин океан.
Сміливо вгору намагайся підійматись
До пізнання через прочитаний роман.

З абетки починається дитинство,
З великих букв у книжечці малій,
Не гай свій час і не чини злочинство,
Читай книжки й живи в країні ти новій.

ВЕСНОНЬКА

Цвітуть в саду і вишні, й абрикоси,
Гудуть над ними бджоли та джмелі.
В саду черешня розпустила коси,
Довкола ходять діточки малі.

Ласкаві промінці земельку гріють,
І комашня літає навкруги,
Селяни огороди свої сіють,
І пахнуть всім петрові батогои.

В повітрі відчуваю насолоду,
Краса заповонила всі шляхи.
Природа вповні показала вроду:
Пишаються червоні реп'яхи.

Земля омолодила всю природу:
Клопочуться мурахи у траві,
Співають пташки голосно про вроду
Своєї рідної Української землі.

ГРУДЕНЬ

Замела у лісі стежку віхола-зима,
Розписала кригу в казку і пішла в поля,
Шубку кинула додолу – біла вся земля,
А метелиця-красуня вітерець трима.

Підбрала по дорозі сніжки та мороз,
Огорнула всі дерева, наче віртуоз,
Рукавом своїм махнула – срібла налила,
Побіліло й засніжило – це прийшла зима.

За дерева зачепився вітер-сніговій,
Він заплутався надовго в пастці льодовій.
Тут хурделиця сувора швидко прибула
І своїй зимі-сестриці править помогла.

СІЧЕНЬ

Співає вітер у полях, лежить холодний сніг,
Травинка гола та суха, і ветер занеміг.
У лісі тихо-тихо стало: мороз довкола все скував,
Він дуже швидко і майстерно проміння сонця піднімав.

Сліди на стежці засипає, кує міцний блискучий лід.
Нас січень в гості закликає, готує на свята обід.
У новорічну ніч казкову збуваються усі дива:
Здається, що усе навколо в чарівну мить цю ожива.

Іще не час морозу стихнуть, лише середина зими.
Ще разом будуть на бенкеті зими-метелиці сини.
Дрімає міцно вся природа, немає марних сподівань.
Лише по лісу йде самотньо голодний звір – кабан-іклань.

ЛЮТИЙ

Прийшов у гості місяць лютий:
Він оглядає ліс закутий,
Плете мереживом шибки,
Сніжок притрушує в садки.

Не хоче межень поступатись,
Та все ж прийде його пора -
Захоче в сонечку купатись
Уся тутешня дітвора.

Лютує, сердиться, дивує
Найменший син холодної зими.
Він просто так собі нудьгує,
Бо піде геть бурульками-слізьми.

ПРОЗА

Аріна Столбцова

ХТО ТВОРИТЬ ДЕРЖАВУ?

Борітеся – поборете!
Тарас Шевченко

Могутня та нездоланна Україна, зі своєю культурою та мовою, з непереможним народом, зі своїми законами, зі своїми звичаями та традиціями. Вона впевнено крокує вперед. Вона постійно вдосконалюється та розквітає. Вона має друзів та є авторитетною. Вона відстоює свої права та свободи. Вона пишається за свій народ. Вона з гордістю йде в майбутнє та робить усе, щоб бути кращою. Вона бореться, змагається, захищає свою честь. Вона є сильною та нездоланною. Вона є такою зараз. Вона є могутньою державою.

Багато років творили Україну. Її створювали, змінювали, руйнували, відбирали, виборювали. З країни, яка постійно знаходилася під гнітом, вони створили справжню державою з хороброю та непереможною нацією. Хтось підтримував її, допомагав, сприяв розвитку та вдосконаленню. Деякі творили історію, а інші – культуру. Хтось своїми рішучими та мудрими рішеннями рятував країну, не давав їй нищити. Деякі виборювали світове визнання та славу. Багато хто зробив Україну відомою. Це письменники, поети, композитори, актори, художники та музиканти. Саме вони творили країну. Віршами та піснями закликали боротися та не здаватися. Картинами, музичними творами допомагали продовжувати історію, прославляли Україну. Скільки вони страждали, виборюючи своє слово. А скільки зробили для того, щоб Україна стала відомою. Скільки над ними знущалися, катували через те, що вони вважали Батьківщину понад усе. Вони боролися та ніколи не здавалися. Вони пройшли через всі кайдани та перешкоди. Вони віддали за свою волю найдорогоцінніше.

Державу творять не політичні діячі. Її створюють люди, які здатні жертвувати останнім, які попри все скажуть, що цінують та поважають свою Батьківщину. Державу творять не політичні діячі. Її створюють люди, які постійно борються за волю та ніколи не здаються. Державу творять не політичні діячі. Її створюють ті, хто не здатен проміняти та зрадити. Державу творять не політичні діячі. Її створюємо ми.

Отже, зробімо так, щоб наша держава постійно розквітала. Не втрачймо те, що непосильним трудом вибороли наші славетні предки. Не підведемо їх та збережемо їхній труд. Борімося за Україну, щоб наші славетні державотворці нами пишалися!

А пляшка ще блукає...

Прошло 80 років, і вона тільки зрозуміла, що накоїла в дитинстві. Роки летіли з неймовірною швидкістю. Нічого не стояло на місці. Вона перенесла безліч тяжких операцій, і, сидячи в інвалідному візку, розповідала

правнуку про свій вчинок. Тоді не було зрозуміло, як одна пляшка приблизно на 500 років, а може і більше, залишиться в землі й буде нищити все на своєму шляху. Вона навчала свого єдиного правнука берегти природу і ніколи не повторювати її вчинок.

У свої 10 років вона ще навіть не розуміла, як однією дією можна завдати болю планеті. Кинула пластикову пляшку й пішла. Це сміття не залишилося просто лежати на землі, а частинами рознеслося по всьому світу.

Коли їй було 20, пляшка виділяла вже шкідливі речовини, які потрапили в ґрунт. Потім пластик поступово донісся у водні потоки.

Коли їй було 30, то вона почала помічати, що питна вода зовсім нечиста та гидка, зрозуміла, що п'є отруту. Але частинки пластику потрапили не тільки у водойми. Увесь ґрунт був насичений хімічними речовинами, рослини страждали й гинули.

У свої 40 у неї народився онук. Усією сім'єю зібралися, щоб продовжити традицію – посадити дерево. Радіти довго не довелося, бо через деякий час рослина загинула.

Коли виповнилося 50, то на Новий рік вона приготувала смачну рибну страву. Свято закінчилося, але дні в лікарні з отруєнням тривали, ніби вічність. Пластик не лежав на місці, а пішов нищити все далі.

Коли їй було 60, то вона поїхала відпочивати з сім'єю на море. Після шторму можна було спостерігати не за красивим краєвидом, а за сміттям, викинутим ображеним, розбурханим морем на берег. Розлючена, вона звинувачувала всіх на світі, що ніхто не слідкує за цим безладом навколо.

У свої 70 вона побачила по телевізору, що в океані масово вимирають дельфіни. Їх щодня знаходять мертвими з шматками пластику в шлунку. Для ссавців – це найсерйозніша загроза. А так хотілося, щоб онук їх побачив...

Ось і 80. А частинки пластику все ще мандрують. Деякі довго вже лежать на сміттєзвалищі й виробляють метан, що утворює парниковий газ. А далі? Глобальне потепління, від якого в цьому році постраждала вся Земля. У Франції через 46-градусну спеку не працювали атомні електростанції. У Арктиці вперше в історії зафіксували +35 градусів. Швидко танули льодовики та гинула вся природа. У Південній Америці палав найбільший тропічний ліс планети, а Росія за всю історію не бачила таких масових лісових пожеж. Вогонь знищив територію розміром з Бельгію. ООН оголосила надзвичайну екологічну катастрофу на нашій планеті. І це тільки початок!

Вона померла. А пляшка досі блукає...

Людина – це своєрідна хвороба для планети. Вона думає тільки про себе, робить необдумані вчинки. Ми дивимось шокуючі ролики в Інтернеті про те, як масово гинуть тварини, горять ліси, тонуть у смітті морські жителі. Але ніхто не подумає – звідки це почалось? Можливо, я щось не так зробив?

Потім згадуємо, але вже пізно...

Здається, ти щось забув. Повернись, підніми, викинь у смітник і більше не забруднюй!

ГЛІНТВЕЙН З СИРНИМИ ПАЛИЧКАМИ

Усе більше й більше я втрачаю надію на одужання. З кожним днем я все більше й більше опускаю руки. Мені всього-на-всього 50, а моє життя вже скінчилось. За останні два місяці в лікарні на прибережжі, я тверезо подивилась на своє життя й вирішила, що немає сенсу боротися.

Ще в дитинстві, коли мені було 5 років, батько будучи льотчиком, розбився на літаку, а невдовзі через важку хворобу й мати покинула цей світ. Це стало причиною того, що я опинилась у притулку. Зі мною поводитись надто жахливо, діти й дорослі там наче звірі, готові накинутися та роздерти на шматки. Та я терпіла. Я змінила більше шести сімей, ніхто не міг мене прийняти. Я думала не як всі, говорила не як всі, поводитись інакше, чим і викликала в навколишніх огиду. Вони боялися, боялися мене, боялися виділитися, а не жити стереотипами. У 16 років мене забрала жінка похилого віку. Я як завжди і не сподівалась багато прожити з нею. І до чого ж я була здивована, коли одного дня, подивившись у минуле, зрозуміла, що живу з нею вже десять років. Це був найкращий період мого жалюгідного існування. Їй було за 60, але вона була в чудовій формі, при грошах, але самотньою. Ми багато подорожували, від тихих, затишних просторів до прогресивного Амстердаму. Ми писали книжки, щовечора розмовляли годинами про все на світі. Я була щаслива. Марія подарувала мені нове життя, вона навчила мене бути сильною, навчила бачити світ в іншому світлі, навчила радіти найменшому, навчила правильно варити глінтвейн і правильно їсти з ним сирні палички (я й досі слідую їй прикладу). Навчила не бачити перешкод, завжди йти вперед, завжди підтримувала, а головне любила, щиро й відкрито.

Саме завдяки Марії, я познайомилась зі своїм майбутнім чоловіком. Мені виповнилось 26 років, коли Марії не стало. У мій день народження... Я ніколи такого не відчувала... Почуття наче я втратила все, що в мене було, втратила життя, себе. Навкруги все зникло, життя стало пустим, блідим, мертвим, воно зникло. Я більше нічого не відчувала, нічого не могла робити, наче стала інвалідом. Ніколи ще не була настільки слабкою. Час поглинув мене, як здоровезна акула, пожував і ковтнув. Я півроку не виходила з дому.

Олег (майбутній чоловік), більше не міг на це дивитися і з його допомогою, я повернулась до більш-менш нормального життя. Згодом ми одружились. Він на 15 років старший, та я його любила. Марія залишила мені весь спадок. Кожного дня на роботі я дуже стомлювалась. А Олег замість того, щоб допомагати мені, чи теж влаштуватись на роботу, дарував щоденні сварки, а інколи навіть розпускав руки. Одного чудового дня я дізналась, що вагітна. Я була щаслива. Але Олегу ця новина не сподобалась, і він побив мене майже до смерті. Я втратила дитину...

Мені було 29, коли зрозуміла, що була сліпа. Олегу потрібні лише гроші, він не любив мене. Я подала на розлучення. Олег востаннє вдарив

мене, підписав документи й пішов. Я залишила все та поїхала до іншого міста. Зі мною поїхав мій найкращий друг. Зараз я мимоволі подивилась на шрам, залишений Олегом під час сварки. Хм, дивно. Минуло близько 20 років, а він таки не зажив.

Через два роки я знову вийшла заміж, за свого кращого друга. Завагітніла. Артем був неймовірно радий. Кризове становище. Пологи. Перша дитина, перше слово, перший крок. Стільки радості, стільки щастя! У нашій сім'ї не було місця для сварок. Усе чудово так само, як і життя з Марією. Шкода, що вона не бачить цього. Час спливав. Донька виросла. І ось п'ять років тому, мені поставили діагноз рак легенів. Ночі без снів. Сльози. Тоді в мене ще була надія. Ми боролись за моє життя. Купували ліки, так вони допомагали, але не надовго. Останні два місяці я лежу в лікарні. Вона знаходиться близько до моря. Говорять, що морське повітря допомагає. Як же я часом хочу походити по самотньому березу, поплавати, бути звільненою від цього тягаря – хвороби.

Ваш обід, щось ще хочете? – зайшла медсестра.

Ви знаєте.

Але це шкідливо для вашого нинішнього стану.

Будь ласка, – не вгамовувалась я.

Гаразд, але це востаннє.

Через дві хвилини мені принесли глінтвейн з сирними паличками. Аромат гарячого вина тут же розлетівся по всій палаті. Зробивши ковток, я вмить відчула різницю між цим напоєм та тим, яким мене пригощала Марія. Цей був гірким та кислим. Потім відкусила паличку. Смачно. Життя схоже на поєднання цього глінтвейну з паличками. Гіркий напій – як усі розчарування в житті. Коли ти вдосталь напиваєшся цієї гіркоти, настає момент для чогось приємного – сирних паличок. Після сліз завжди з'являється посмішка. Можна придумати безліч порівнянь та я, чесно кажучи, втомилась. Я зробила свій вибір, усім лишилось його прийняти. Я достатньо прожила, час поступитися місцем іншим. Усе, що могла подарувала доньці та чоловіку. Гадаю, я була гарною матір'ю та дружиною. Я допила гіркий глінтвейн і не заїла сирними паличками, остаточно показуючи, що змирилась.

Через пару годин у мене стався напад кашлю. Зібралась уся родина. Я рада, що вони тут, зі мною. Я задихаюсь. Повільно закриваю очі. Моє життя було важким, але гарним. Уже нічого не чую. Окрім однієї фрази донечки: «Тату, вона не впоралась».

Безкоштовне щастя

Коли опускається, як вуаль, темрява,

Втрачається на словах душа,

Захід для мене – захват насолоди,

Пію залпом я чорні пристрасті миті.

Тільк Ліндемманн

20:47. У цей час я завжди виходжу до моря та сідаю в крісло в очікуванні справжнього дива. Яскраво-жовтий диск з палкими променями поступово ховається від набридливих денних справ у холодне й просторе море. Шум неспокійних хвиль і звуки чайок, додають атмосфері зачарованості. Піднімається легенький вітер. Остання чайка на березі, змахнула крилами та полетіла на зустріч сонцю, що згасає. Кожного ранку зустрічаю світанок і щовечора проводжаю захід сонця. І так вже місяць, з того дня, як я переїхала сюди. Працюючи фотографом для відомого журналу, до офісу навідуюсь по три рази на тиждень, лише для того, щоб віддати знімки. Тому в мене є безліч часу на вивчення природи, її краси та оброблення фотографій, які я, до речі, роблю майже біля будинку. Знаєте, люди самі створили ілюзію, що гарно десь, але не тут, і самі не помічають як топчуть таку красу під ногами... Коли я купила тут будинок, то сама не повірила своїм очам. Він побудований майже на обриві, знизу котрого розливається синє, просторе, безкрає море.

Щоранку та щовечора, коли я виходжу подивитися на чари природи, то розумію, що є найщасливішою людиною у світі! Переді мною розкривається безліч можливостей та весь простір. У цей час розумієш, що ти можеш усе,

що ти головна в цьому житті, і якщо захочеш, усі гратимуть за твоїми правилами, тільки ти можеш усім керувати, ти здатна на більше і врешті-решт ти цього заслуговуєш! За цей короткий період часу вранці чи ввечері, ти надихаєшся на весь наступний день, і якщо ти щось замислила, то ніхто вже не зупинить тебе. Дехто скаже, що я надто самозакохана. І знаєте що? У деякій мірі я погоджусь. Від захвату природної краси, що змушує замислитись, рішучість і самовпевненість наростає. Живучи в гармонії з природою, я дійсно полюбила себе, перестала картати себе за раніше зроблені вчинки.

Ось останні промені ховаються за обрієм. Останній спалах. Кінець. Свіже повітря наповнило мої легені. Так легко! Може прогулятися? Точно, так і зроблю. У парку мене оточували закохані парочки, маленькі діточки та радісний сміх. Я часто прошу щасливих людей сфотографуватись, і цього разу не стрималась. Опісля, я сіла в найближчому затишному кафе та почала переглядати щойно зроблені знімки. Люди різних вікових категорій, але однаково щасливі. У кожного з них своя історія. Зупинившись на фотографії з бабусею та дідусем, що міцно трималися за руки, я почала вигадувати їхню історію життя. Це одна з моїх улюблених справ.

О, яка мила фотографія! Це ваші батьки? – почувся позаду голос чоловіка, який змусив мене підскочити на місці від несподіванки. Ви не проти компанії?

Ні, звісно сідайте, – я протягнула рукою, – це не мої батьки, – проговорила я, дивлячись на фотографію. – Просто я люблю фотографувати людей... загалом я фотограф і...

То може й мене додасте до своєї колекції? – перебив мене мій сусід.

У наступну ж хвилину й він був знятий на мою камеру. Цей чоловік здався мені дуже цікавим, розумним і привабливим. Ми протеревенили майже до опівночі. Час спливав непомітно. Потім він люб'язно погодився провести мене додому та взяв слово, що завтра обов'язково зустрінємось.

Світанок. Боже, яка краса! Темне небо пропускає скрізь себе пухкенькі рожеві хмари. Над водою піднімаються промені й весь горизонт просочується світлом та енергією дня. Роблю глибокий вдих, і тепле ранкове повітря наповнило мене повністю, і я вже готова перевернути гори. Я почала згадувати вчорашній вечір. Здається він мені сподобався... Так, зараз не про це, мені ще потрібно фотографії обробити.

Засидівшись за комп'ютером я зовсім забула про час. За півгодини, я маю зустрітись з ним!

Минуло два місяці. Кожного дня я зустрічаюсь з Владом, і кожного дня він допитується, чому я так рано йду. Я не розповідала йому про свою ранкову і вечірню традицію. Але сьогодні, сімнадцятого липня, я пропустила захід сонця. А причиною цьому стала пропозиція Влада. І я сказала: «ТАК»!

Наступні три місяці йшла активна підготовка до весілля. Церемонія відбудеться на березі моря. Я мріяла про це ще змалку! Це буде найщасливіший день у моєму житті.

Дивлюся на білу сукню, що висить прямо перед моїм ліжком і не можу повірити, що це все насправді відбувається зі мною.

Світанок. Ось і скінчилось моє самотнє життя. У мене буде своя сім'я. Тільки подумайте! Хоч ми й знайомі лише півроку, та знаєте, я впевнена у своєму чоловіку. Щастя, радість, емоції, хвилювання наповнюють мене так, що тяжко дихати. Єдине, що я можу вам сказати, так це – будьте терплячі й не заганяйте себе в рамки можливого. Щастя – це зовсім не пунктуальне явище. Воно приходить тоді, коли його геть не чекаєш. Не живіть в очікуванні, живіть моментом! Усе у вас буде прекрасно. Пам'ятайте, щоб прийти до найкращого, треба пройти через найгірше.

– Ти взагалі нормальна?! – почувла я крик своєї подруги, що стояла біля обриву та вимахувала сукнею. Ти чого там розсілась? Швидко піднімайся, тобі ще треба зібратись і купу всього переробити! Як же я її обожаю!

Що ж, любіть себе і знайдіть те, що буде вас надихати й наповнювати впевненістю щодня. А мені вже час надягати свою омріяну білу сукню!

ПРОЩАВАЙ...

«Дорогий щоденнику, у ніч від'їзду я довго не могла заснути. Я була занадто збуджена й багато плакала... Мені треба перебороти себе й зайти туди...»

Прибувши, мене зустрів водій. Він посадив мене на переднє крісло й усю дорогу торочив, що тиждень тому на моєму місці сиділа Дженніфер Еністон.

Нарешті ми прибули до мого будинку. Алекс заніс мої речі на поріг, забрав гроші й з найкращими побажаннями зник в обіймах густого туману. Я ще хвилини три подихала вологим від туману й пильним від автомобілів повітрям та ступила додому. Із першим кроком я відчула страшенну втому. Тому швидко прийняла контрастний душ, заварила м'ятний чай і заснула, впавши на пухку постіль, що пахла лавандою.

...я їду трасою вздовж роздратованого океану, скали якого стирчать, наче зуби акули. Прекрасні ліси пролітають повз мене. Дальнє світло фар дозволяє бачити всю дорогу. Нікого немає. Лише я, швидкість, музика і...пара переляканих очей дивиться прямо в мої. Удар!

Я вскочила в ліжку, а по спині пройшовся холодний піт.

Відкинувши погані думки, я попрямувала до ванної кімнати. Під струменями води я змогла повністю розслабитися й загубитися у власних думках.

Заваривши собі каву, я сіла на підвіконня й дивилась за життям своїх сусідів. Підсвідомо я знала, що через сім хвилин він має вийти з душі, підійти до мене й обійняти за плечі. А потім прошептати на вушко: «Дякую, що попросувала мені костюм»... і поцілувати в волосся.

— Я не дозволю тобі ходити казна в чому, любий! – відповіла я пустій кімнаті. Очі вже тонули в сльозах. Я допила гарячий напій, через його температуру мені пропекло в горлі. Хвилина і я ввімкнула музику й почала діставати речі з валізи. Більше половини закинула до пральної машини, решту розклала у шафі. Потім я позбувалася купи старих речей, щасливих світлин, безглузких подарунків і решти тих речей, що він не встиг забрати до мого приїзду.

Уже й сонце зайшло. Я хвилину помилувалася чистотою в будинку, невеликою перестановкою, пустими полицями й на обличчі з'явилась легка посмішка. Наче дихати стало легше! Я впала на диван, взяла до рук телефон і замовила вечерю в улюбленому ресторані.

Зручніше лягла й почала переглядати свій улюблений серіал «Gossip Girl» (Пліткарка).

Раптом телефон почав розриватися від дзвінка:

– Мар'яно, люба, привіт! – зраділа я.

– Привіт, Ніко... Вибач, мені немає до кого звернутися, – її голос був дуже збентеженим, – Лейла (собака) погризла меблі в квартирі й господарка вигнала нас!.. Можна нам деякий час пожити в тебе?

– Звісно! Ти ж мені як сестра! Тільки Лейлу доведеться виховати. Тобі викликати таксі? Я знаю водія, що возить Дженніфер Еністон! – засміялась я.

– (сміх)... я сама, дякую! Буду через годину. Цілую!

– І я тебе.

Ще й на краще. Мені буде легшу, якщо поруч буде близька людина. Треба її чимось нагодувати... Із цими думками я попрямувала до кухні.

Несподівано подзвонили у двері.

– Ну привіт, – на порозі стояли Мар'яна та її песик.

– Я так рада тебе бачити!—я накинулася на подругу з обіймами й тут же Лейла почала пригати на мене.

Перевдягнувшись, Мар'яна зайшла на кухню з пляшкою гарного червоного вина.

– Ми маємо випити сьогодні!

Я сперечатися не стала.

Майже до опівночі ми протеревенили, голосно сміючись, за келихами вина.

– Я рада, що ти з'їздила в коротку подорож і тобі стало легше. Але я бачу, що ти не відпустила його, бачу що ти страждаєш...

– Звісно, як інакше... Мені не так вже боляче, проте чи зможу я перестати думати про них?—тихо промовила я.

– Ти мушиш написати їй листа!

– Ти що розуму позбулася?!

– Заспокойся, тобі не треба його надсилати їй. Просто напиши й тобі стане легше. Виклади на аркуш усі свої думки, страждання, біль. Коли ти все це напишеш, то вже не захочеться про це говорити чи думати. Я не знаю, як це працює, проте я завжди так роблю,— її впевнений голос став більш вразливим.

– А може ти й права...

– От і добре. Я піду до кімнати, а ти зроби це, а завтра ми засунемо цей лист у цю пляшку,— вона вказала пальцем на щойно спустошену пляшку вина,— і пустимо плавати морем!

– Дякую, – я обійняла подругу й побажала на добраніч.

Я спокійно допила свій келих, узяла аркуш, ручку й почала писати.

«Привіт, Лесю. Представлятися не буду, адже ти познайомилася зі мною за пів року перед тим, як я дізналася про тебе.

Минулого року ти переглядала щасливі світлини моєї сім'ї в Instagram. Я замислилася над тим, чи усвідомлюють коханки, який біль вони

приносять... Чи погодилися б на такі стосунки з одруженим, знаючи той неймовірний біль?!

Наче його дружина – вигаданий персонаж. «Нічого, переживе, яке мені до неї діло. Сама винна!» – думаєте ви. Якщо взагалі думаєте.

Я не вигадана, я існую! Хоча, коли ти забрала в мене Його, мене ледь не стало...

Доки я не знала про тебе, то щиро вірила, що мій чоловік дійсно хоче побути один, що його затримують на роботі, що в нього хворіє мати.

Але одного разу він прийшов додому й попросив розлучення.

Від болю я втекла до Італії. Щовечора я виходила з будиночка в Альпах і сідала напроти музею культури, і чекала. Я сподівалася, що Він знайде мене, з'явиться, обійме й скаже, як сильно кохає!

Проте надія померла травневого ранку. Тоді я з тобою й познайомилася. Мені «пощастило» побачити тебе на фото. Така щаслива, радісна ти цілувала того, кого я любила більше життя.

У позі ембріона я лежала то в ліжку, то на дивані, то на кухні. Я не могла говорити. Варто було відкрити рот, як з нього виривався стогін, а за ним потік сліз. Я біла кулаками стіни. Проте жоден фізичний біль не міг приглушити внутрішній.

Знаєш, Лесю, я можу обмежити себе усім, але сім'я—найцінніший скарб для мене, цим обмежити я себе не могла.

Через два дні я прийшла до тями. Хоча... кому я брешу. Через два дні я купила ящик вина. Із заходом сонця я відкривала пляшку, а опівночі викидала спустошену в смітник і сідала за кермо. Я їхала вгору до кінця гірського серпантину. Швидкість мене рятувала.

Я знала, що не помру, не знаю звідки та впевненість, але знала.

Але іноді все ж молила про смерть...

Після я вела щоденник. Відкривала ще одну пляшку, брала олівець і писала Йому листи. Часом ненависні, часом такі закохані. Але всі вони по закінченню горіли у вугіллях каміна.

Щоночі мені снилися щасливі дні з Ним. Щоранку я прокидалася зі сльозами.

Я боялася зазирнути в дзеркало. Не хотіла бачити згаслі очі, зтягнуті пеленою. У них не було життя.

Але зараз я повернула до більш менш щасливого життя. Рана в серці майже зтягнулася. Я ненавиджу тебе! Проте, Лесю, дякую, що позбула мене людини, яка здатна так зрадити!

Можливо, колись у твоєму житті теж з'явиться така Леся.

Прощайте!»...

Владислава Кудельник

ЩАСТЯ

Я люблю дивитись, як люди посміхаються. По справжньому. Дивлячись прямо у вічі, ніби з викликом, або ж ніяково відводячи погляд, соромлячись свого щастя. І сміються так щиро. Мило. Ніжно. А взагалі, я помітила що українці соромляться бути щасливими. Соромляться навіть думки про те, що їм добре і вони задоволені життям.

Посмішка – маленький шматочок щастя. Воно складається з таких шматочків, як найвеличніша мозаїка світу.

Щастя – це перший сонячний ранок після довгої зими.

Це просте «дякую» від незнайомця в дуже важкий день.

Це аромати мандаринок та коричневого какао перед Різдом.

Це улюблена пісня в супермаркеті, яку не чув багато років.

Це знайдене фото, де ти маленький, беззубий та оточений любов`ю.

Це птахи, що перестали боятися їсти з твоєї годівнички.

Щастя – це сміх коханих. Воно не матеріальне. Не глобальне. Це завжди щось дрібне й маленьке, що на певний час стає більшим за весь світ.

Так просто людині стати щасливою. Спробуйте.

МОЄ МОРЕ..

Привіт!.. Я так довго чекала зустрічі з тобою. Щоночі уявляла наше знайомство. Перші обійми. Дотики. І ось ми нарешті разом. Проте не назавжди. Лише на тиждень. Сім днів з солоним присмаком на вустах. Шелестом хвиль замість музики. Криком чайок замість набридливого будильнику. Теплим вітром замість буденного фену. Засмаги замість косметики. Я буду з тобою щирою. Відвертою. Оголоною. Душею і тілом.

Ти мій незвіданий товариш. Ти мій найкращий порадник. Я стільки всього хотіла тобі розповісти. Про дружбу, кохання і зраду. Забрало слів. Мене полонила твоя краса. Я потонула в твоїй глибині.

Емоції. Що я відчуваю? Останнім часом я надто часто задаю собі це питання. Боліла душа. Лилися сльози щастя і горя. Сум'яття. Переживання. Це було тоді, в минулому. А що зараз? Радість в поєднанні із сумом.

Вітер грається моїм волоссям. А ти зовсім не ревнуєш. Ти знаєш, що я тобі не зраджу. Я бігла до тебе. Я пірнала в твою синю безодню. Споглядала світанки. Прощалась з тобою на заході сонця.

Ти дарувало мені спокій. А я так довго цього чекала. Останні місяці видались занадто напруженими. А ти чуєш мої думки. Відносиш з хвилями проблеми і негаразди. Кудись далеко-далеко. Напевно, до океану. Сподіваюсь в майбутньому я познайомлюсь і з ним.

Ми чимось схожі з тобою. Мабуть, своєю глибиною. Її незвіданістю.

Знаєш, в мені живе маленька частинка тебе. Моє власне море. яке хвилями-сльзьми час від часу нагадує про своє існування. Чому без горя ми сповна не пізнаємо щастя? Чому сльози можуть бути вісниками цілковитої печалі чи безмежної радості?

Мені здається, що всі люди – моря. Частинки одного величезного океану. Ми неznані моря з власною глибиною, підводним світом і рифами. Наш настрій, як і твій змінюється по п'ять разів на день, особливо у жінок. То повний штиль, то буря. То гладь води, що манить до себе, то хвилі, що б'ються об скелі.

Море ніколи не буває однаковим, як і ми – люди..

Дякую, море! За тишу. За спокій. За свободу. За безмовні поради. За відпочинок. За вічну дружбу. Я повернусь до тебе. Обіцяю...

ТРІШКИ ПРО ЖИТТЯ...

Життя вимірюється не кількістю зроблених вдихів і видихів, а кількістю тих моментів, коли від щастя захоплює дух. А й справді, чи не є синонімом до слова «життя» слово «щастя»? Кожному з нас зроблено великий подарунок від Бога – можливість перебувати на цьому світі. Я вважаю, з цим не може зрівнятися ніщо інше. Безперечно, життя – поняття багатогранне, бо скільки людей – стільки й думок, поглядів і морально-етичних цінностей.

Але, на мою думку, життя – неоціненний скарб людини. Це можливість реалізувати себе як особистість, досягти бажаного, осягнути навколишній світ або навіть змінити його, коли вас щось не задовольняє. Жити – означає посміхатися зранку і мати гарний настрій протягом дня; спілкуватися з людьми, даруючи їм свій позитив і щирі емоції; дізнаватися і вчитися чомусь новому, раніше невіданому; допомагати тим, хто цього потребує, не переслідуючи для себе ніякої користі. Життя – то постійний вирій емоцій...

По-перше, кожного дня ми стискаємося з обставинами, що так чи інакше впливають на нас, змінюють настрій, викликають певні почуття. Вчора ти отримав погану оцінку в коледжі або посварився з товаришем, не побачив важливу для тебе людину або зазнав поразки у новій справі, - і все це викликало смуток, журбу, печаль і незадоволення. А сьогодні ти виправиш оцінку, першим вибачишся перед товаришем, зателефонуєш матері і спробуєш себе в чомусь іншому, – і ти відчуєш себе найщасливішим. Тебе переповнює радість, наснага досягати більшого і задоволення від свого буття на землі.

По-друге, ставлення до життя залежить від власних мрій, бажань і цілей, що ставиш перед собою. Я впевнена, цілеспрямована людина, яка точно знає чого хоче отримати, ніколи не буде жалітися на складнощі та негаразди, що зустрічаються на її шляху до мети. Ні, це зовсім не означає, що «виживають тільки найсильніші». Все говорить про те, що міцно загартована воля і сила власного бажання досягти більшого стовідсотково керують твоїм баченням про життя. У житті не важливо, як ти падаєш, важливо, як ти піднімаєшся.

По-третє, невід’ємну роль в любові до життя відіграє родина. Щаслива твоя сім’я – значить щасливий ти. Немає більшого скарбу на землі, ніж ласкава материнська усмішка, велика підтримка і віра в твої сили; батьківські веселі жарти; забавні розповіді молодших сестер і братів, їх дзвінкий сміх та міцні щирі обійми.

Таким чином, жити це означає бути щасливим, задовольняти свої потреби, здійснювати свої мрії і мрії близьких тобі людей. Але, пам’ятаймо, життя швидкоплинне. «Вчора» назавжди залишиться в минулому. Ваш час обмежений, не витрачайте його, проживаючи чуже життя. Не попадайтеся на гачок віровчення, яке існує на уявленнях людей. Не дозволяйте поглядам інших заглушати свій власний внутрішній голос. І дуже важливо мати мужність слідувати своєму серцю. Воно, так чи інакше, вже знає, що ви дійсно хочете зробити. Усе інше – другорядне.

Літературно-художнє видання

СТУДЛІТ

Художні твори учасників обласного
творчого конкурсу. Поезія. Проза.

Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2021
Свідоцтво ДК №231 від 02.11.2000 р.

Упорядник: *Кириленко Надія Іванівна*
Комп'ютерна верстка: *Замошнікова Вероніка*

Підписано до друку 28.10.2020 р.
Формат 60x84/16. Гарн. Times New Roman. Друк ризогр. Папір друк.
Ум. друк. арк. 4,6.
Вид. № 6.

Видавництво СумДПУ імені А.С. Макаренка
40002, Суми, вул. Роменська, 87

Виготовлено на обладнанні СумДПУ імені А. С. Макаренка

